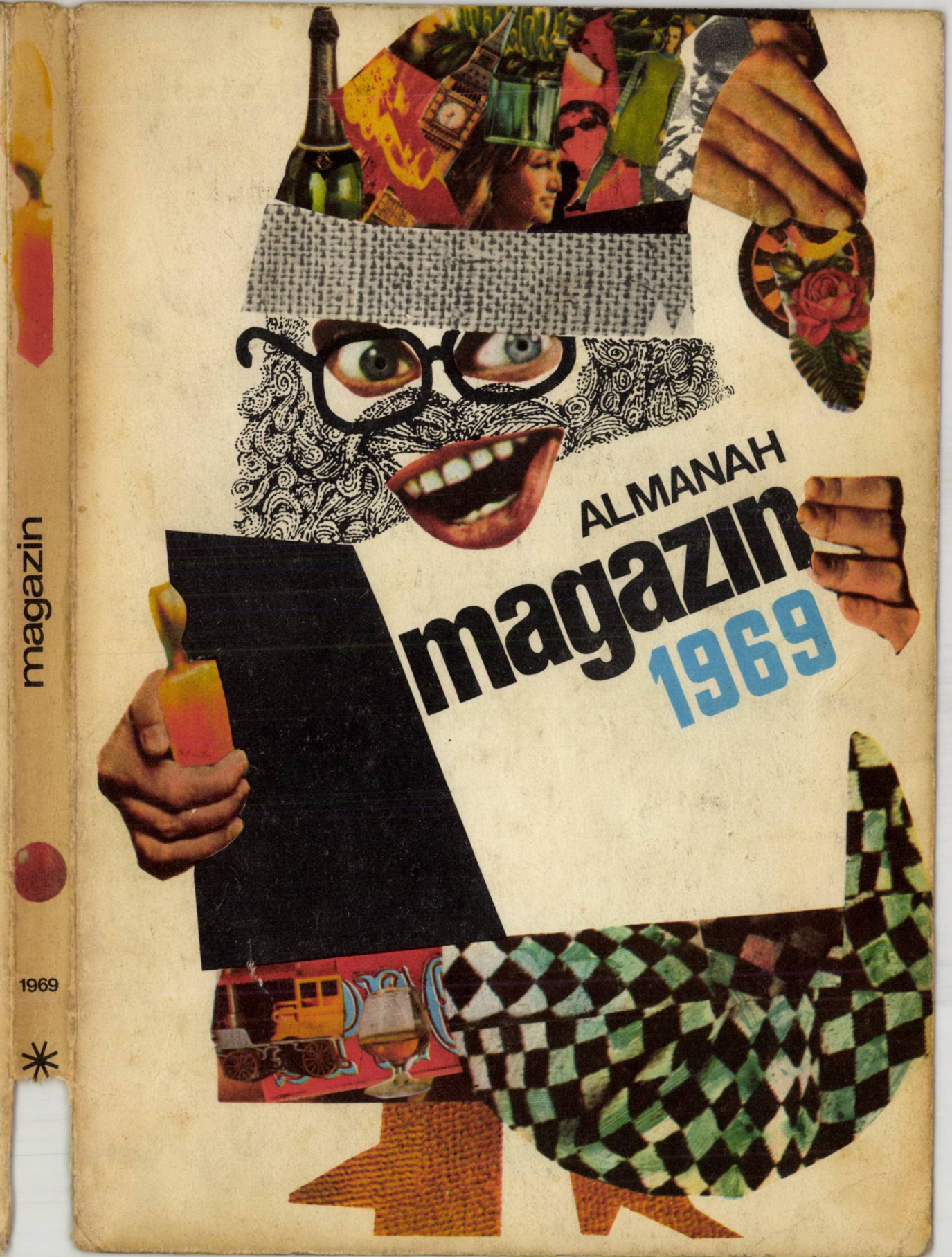
ALMANAH
magazin
1969
magazin
1969

AGENȚIA DE PUBLICITATE — I.S.I.A.P.
București-str. Eforiei nr. 6 -Telefon 16.79.45

RECLAMĂ EFICIENTĂ PRIN PUBLICAȚIILE ADMINISTRATE DE I.S.I.A.P.

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
Nr. .....

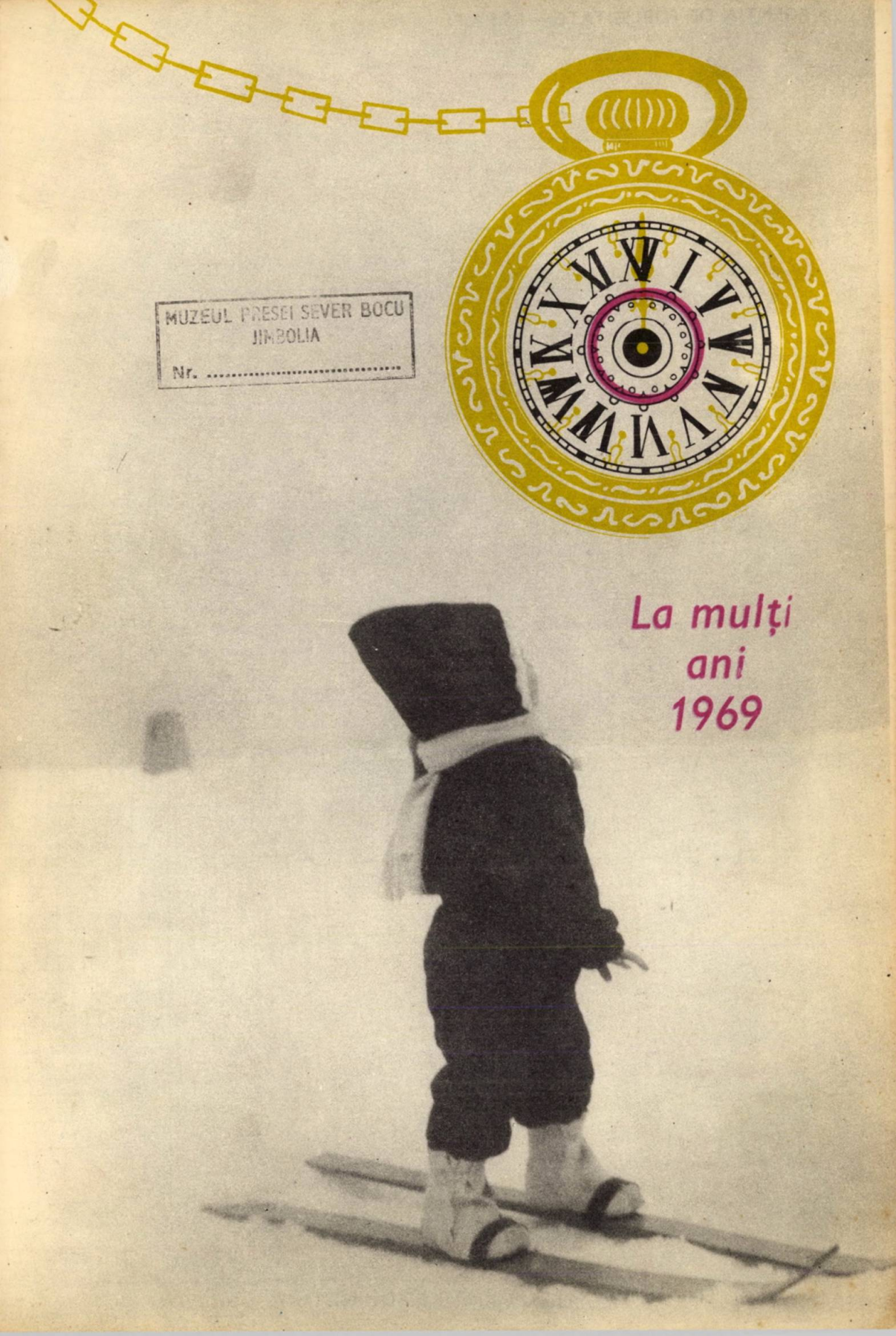

La mulți ani 1969

Al. ANDRIȚOIU

LA SFERTUL DE VEAC

E-un sfert de veac și care a deschis
Spre nemurire veacurile noastre
O! veacuri întrutotul ale noastre
Cu miez real și-arhitecturi de vis,
Tripticuri roșii, galbene și-albastre.

Motiv de imnuri murmură-n poeți
Și zodii scumpe umblă-n calendare
și înfloresc cadranele orare,
bat veșnicii cadranele orare
și timpul pune auru-n peceți.

Socialiste armonii, vecia
o decantează-n noul ei tipar
cu chipul omenesc, robust tipar
în care să exalte România —
prin veacul ei ajunsul la pătrar.

Pătrimea pune-n secol semeție,
și certitudini cîntă-n noi frumos,
e-un cîntec fără seamăn de frumos,
și peste mări și țări, ca o solie,
gîndirea țării noastre e prinos.

Să ridicăm deci imnul pîn-la astre
de pe pămîntul ce l-a meritat, —
e-un sfert de veac din veacurile noastre,
o! veacuri întrutotul ale noastre,
de măreția celui ce le-a dat,

de măreția celui ce e-n frunte
și cugetă-ndrăznet pe-acest tărîm, —
cu adîncimi de mări și-nalt de munte
și știe timpul să si-l facă punte.
Partidul nostru Comunist Român.

DATE IMPORTANTE

24 ianuarie	— Se împlinesc 110 ani de la Unirea Principatelor Române.
ianuarie—februarie 1933	— Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști, conduse de P.C.R.
3—5 martie	— 20 de ani de la rezoluția plenarei C.C. al P.C.R. privind întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare și pentru transformarea socialistă a agriculturii.
6 martie 1945	— A fost instaurat primul guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza.
8 martie	— Ziua internațională a femeii.
21 martie 1922	— Crearea de către P.C.R. a organizației comuniste de tineret — U.T.C.
22 aprilie 1870	— S-a născut V.I. Lenin.
1 Mai	— Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc.
1 Mai	— Se împlinesc 25 de ani de la realizarea Frontului Unic Muncitoresc dintre P.C.R. și P.S.D.
2 Mai	— Ziua tineretului din Republica Socialistă România.
5 mai 1818	— S-a născut Karl Marx.
8 mai 1921	— Crearea Partidului Comunist Român.
9 mai 1877	— Proclamarea independenței de stat a României.
9 mai 1945	— Ziua Victoriei împotriva fascismului.
1 iunie	— Ziua internațională pentru apărarea copilului.
11 iunie 1948	— Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării principalelor mijloace de producție din industrie.
29 iunie/11 iulie	— Se împlinesc 150 de ani de la nașterea lui Nicolae Bălcescu.
19—24 iulie 1965	— Au avut loc lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R.
5 august	— Se împlinesc 40 de ani de la eroica grevă a muncitorilor mineri de la Lupeni.
15 august	— Ziua presei române.
21 august 1965	— Marea Adunare Națională a adoptat Constituția Republicii Socialiste România.
23 August 1944	— Ziua eliberării României de sub jugul fascist (se împlinesc 25 de ani).
1 septembrie	— 25 de ani de la restabilirea unității sindicale prin înființarea «Sindicatelor unice revoluționare».
5 octombrie	— Ziua recoltei.
25 octombrie	— Se împlinesc 25 de ani de la eliberarea întregului teritoriu al patriei de sub ocupația fascistă. Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.
7 noiembrie 1917	— Ziua Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.
28 noiembrie 1820	— S-a născut Friedrich Engels.
1 decembrie 1918	— Unirea Transilvaniei cu România.
30 decembrie 1947	— Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965 țara noastră a devenit Republica Socialistă România.

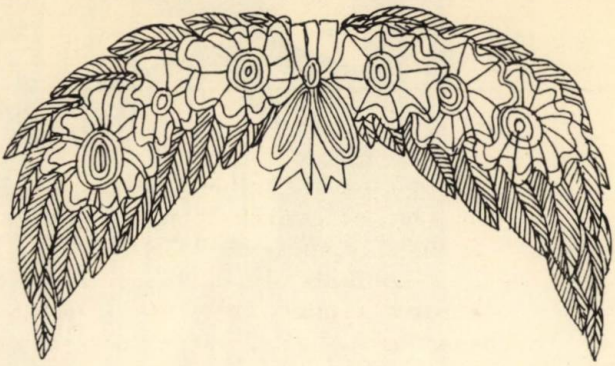

DUPĂ UN SFERT DE SECOL

XXV

Traian FILIP

Dacă am încerca să ne imaginăm, acum, după un sfert de secol, masa cu daruri a anului 1968; dacă am încerca să ne reprezentăm intuitiv creațiile care s-au împlinit și au înnobilat peisajul țării noastre în anul de mijloc al cincinalului, fără îndoială că am avea de întîmpinat serioase dificultăți. Repertoriul faptelor deosebite s-a amplificat treptat pînă la abundență și, în anumite zile ale acestui an bogat, pe diferite cîmpuri ale industriei noastre și-au deschis aproape simultan porțile mari obiective ale planului de stat.

Vorbind despre primăvara acestui an, ar trebui să începem prin a descrie Porțile de Fier, simbolicele porți ale energiei, ale electricității, ale țării. În acest an s-au turnat fundațiile și a început montarea turbinelor, iar la ecluză s-au montat porțile de oțel, ceea ce constituie unul din impresionantele succese ale constructorilor noștri. Cu un sfert de secol în urmă ne gîndeam la barajele din calea rîurilor și din calea fluviului, ca la un lucru de domeniul legendei. Asemenea realizări păreau să rămînă apanajul viitorului îndepărtat. În toată țara nu exista nici un specialist care să poată vorbi despre o asemenea lucrare, fără să fie copleșit, fără să-și exprime îndoielile cu privire la tehnica și la posibilitățile noastre. Nici un specialist nu trăise experiența barajelor și nici un colectiv de constructori nu se putea hazarda într-un asemenea început fără serioase dubii. Dar iată că între timp s-a ridicat Bicazul, apoi Argeșul, între timp a apărut Firiza, s-au pus fundații la Valea Uzului și la Lotru, a început din plin construcția hidrocentralei de la Porțile de Fier. Mari colective specializate în lucrări hidrotehnice numără ca medie de vîrstă un sfert de secol. Într-o adevărată apoteoză, țara petrolului și a cerealelor a devenit țara hidrocentralelor de diferite puteri, de diferite grade. Porțile de Fier devenind una din marile uzine ale țării, este totodată una din marile uzine ale Europei, un nod hidroenergetic și de navigație prin filiera căruia vor trece, sub pavilionul țărilor unite de fluviul albastru, navele fluviale care întîmpinau odinioară mari dificultăți la strîmtorile Dunării, la Cazane. Acum ele vor pluti pe cea mai liniștită mare, vor coborî sau vor urca prin ecluze, vor urca și vor coborî una din cele mai impunătoare trepte ale civilizației.

După un sfert de secol, pe masa cu daruri a anului se vor înălța superbele turle de metal ale celui mai nou și mai puternic ansamblu al petrochimiei românești: Combinatul de la Pitești. Acest combinat, unit prin conducte cu unitățile similare de la Brazi și Rîmnicu Vîlcea, va alcătui de azi înainte un pivot, un sistem, un ansamblu al petrochimiei. Dar Piteștii nu ne rezervă doar această surpriză. El concurează vechile centre ale petrolului cu trei milioane de tone anual, dar ne aduce și primele autoturisme românești, care au prins viață într-o încîntătoare pădure de stejar, pe un platou înalt, într-un loc unde odinioară voievozii și-ar fi ctitorit castele și mînăstiri.

Primele autoturisme românești sînt cea mai eloc-

GHEORGHE IVANCENCO: Construim orașe noi — linogravură

ventă expresie a creșterii potențialului nostru economic și industrial. Ele vin să se adauge — în finalul primei etape — cu zecile de mii la avuția orașelor noastre în care au apărut, asemenea unor formidabile ecrane colorate, cartiere moderne de blocuri cu multe etaje, cu mii de apartamente. Numai Capitala, prin noile cartiere Drumul Taberei, Pajurei, Militari, Balta Albă, Berceni, Ferentari, Floreasca, Griviția ș.a. se poate spune că s-a modernizat într-o esențială proporție, primind, în apartamente moderne, o populație echivalentă cu populația unor mari orașe ca Iași, Galați, Sibiu, Cluj, Timișoara, Craiova. În aceste noi cartiere, ca un instrument al vieții moderne, autoturismul românesc vine să completeze o viziune originală, să animeze un peisaj al actualității.

Nimeni nu privește cu indiferență marea. Dar marea, la Constanța, nu reprezintă doar plaja, doar ansamblurile moderne de locuințe, doar mozaicul roman, doar peisajul stațiunilor ce se înșiruie ca perlele unui colier de-a lungul litoralului. Portul Constanța reprezintă poarta spre lume a țării și această poartă spre lume a devenit mai vastă, mai impresionantă. În primul rînd, sub raza farului modern au apărut noi brațe de macarale-portal, s-au dezvoltat depozitele de mărfuri, liniile și mijloacele de transport. De cîțiva ani, mașini de mare tonaj aleargă de-a lungul digului de larg și aruncă în mare stînci de peste douăzeci de tone. Digul de larg a crescut cu repeziciune, cu toate că fiecare stîncă, fiecare lespede așezată la aceste noi temelii ale Constanței au cerut eforturi complexe, în care munca scafandrilor, a acestor zidari subacvatici n-a fost dintre cele mai ușoare.

Azi, teritoriile țării noastre au sporit prin cucerirea a sute de hectare din mare, prin extinderea incintei portului, cu apariția unui nou acvatoriu în care vor poposi navele mării și ale oceanelor. Cu șaptesprezece ani în urmă, flota noastră comercială număra doar patru vase. Anul acesta, prin lansarea mineralierului «Petroșani», primul din flota de mineraliere de douăsprezece mii de tone a combinatului siderurgic de la Galați, flota noastră comercială a depășit numărul de cincizeci de vase de diferite dimensiuni, traulere de pescuit oceanic, petroliere, mineraliere, cargouri universale, unele din ele atingînd treizeci și cinci de mii de tone. Aruncînd o privire pe planșetele proiectanților de la Galați, vedem profilîndu-se noi tipuri de nave comerciale, care nu vor întîrzia să fie construite și lansate în Dunăre, înainte de a porni în probele de marș și de a primi botezul mării.

Privelișteа avuțiilor țării noastre a înregistrat, în anul 1968, o seamă de mașini-unelte perfecționate, între care strungul de la Arad este de natură să ne uimească și azi, ca și altădată. Cu toate că, între timp, mi-a fost dat să văd la Institutul de fizică atomică acele minunate aparate capabile să execute măsurători de precizie astronomică, să taie fără dificultăți metale și pietre, să șlefuiască lentile pe

Paul ERDOȘ: Maramureș

baza unui principiu pe cît de simplu, pe atît de extraordinar, pe baza laserilor; cu toate că, între timp, am văzut ieșind din incinta Fabricii de mașini-unelte București strunguri-carusel de mare finețe și capacitate, cu toate că, între timp, mi-a fost dat să admir pe aeroportul Băneasa noile tipuri de avioane utilitare I.A.R.; cu toate că renumita întreprindere ploieșteană fabricantă de utilaj petrolier ne-a reprezentat, la Poznan, cu instalația de foraj F.200 care a întrunit o unanimă apreciere din partea specialiștilor; nu pot să nu subliniez importanța unui eveniment deosebit petrecut în viața uzinei de strunguri din Arad. Această uzină a sărbătorit, la nouăsprezece ani de existență, producerea strungului care poartă numărul 25 000. Cu bucurie, specialiștii din această întreprindere mi-au descris performanțele strungului arădean, cerut tot mai mult pe piața externă, strung care nu lipsește din marile întreprinderi ale țării noastre și care concurează cu succes produsele similare din străinătate. În anul 1968, strungul arădean, dotat cu dispozitive program pe bază electronică, poartă în spiralele benzii de magnetofon impulsurile pentru fiecare mișcare pe care trebuie să o facă, așa încît omului nu-i rămîne decît să supravegheze o mașină care lucrează singură, cu cea mai mare precizie, fără să dea rebuturi. Noile prototipuri, asociate în familii, înlocuiesc treptat strungurile mai vechi care continuă să funcționeze fără întrerupere, în două și trei schimburi, de aproape douăzeci de ani.

La masa cu daruri a țării, atît de bogată în acest an, ar trebui să înșirăm sute de produse noi, de substanțe noi, sute de proiecte, sute de utilaje, sute de obiective industriale de mai mică amploare. Vom avea micromotoare electrice produse la Pitești, vom avea produse ale unei noi filaturi de bumbac gălățene, vom avea noi cantități de hîrtie produse la Suceava, devenită cea mai de seamă unitate de acest gen din țară, vom avea noi cantități de fenol și acetonă în cadrul combinatului chimic de pe Valea Trotușului, vom avea puternice locomotive electrice fabricate la Craiova și puternice locomotive diesel-electrice fabricate la București.

Nici un oraș al țării nu rămîne străin de competiția valorilor. Nici un oraș nu poate spune că a rămas dezavantajat, uitat, părăsit în această uriașă întrecere națională pentru industrializare, pentru bună-stare, pentru culturalizare. Primele obiective care ne sînt arătate în orașele mari sau mici sînt teatrele, casele de cultură, bibliotecile, cinematografele care apar simultan cu uzinele, simultan cu ansamblurile de locuințe. Nici un sat nu rămîne în urma orașelor și pe drumurile modernizate străbatem nu o dată așezări moderne, sate care tind să se transforme, la rîndul lor, în adevărate uzine agricole, uzine pe care le vedem tot mai bine dotate cu tractoare, cu aspersoare, cu pompe de irigație, cu avioane utilitare care împrăștie îngrășăminte azotoase pe proaspetele arături. Bine dotată tehnic, agricultura noastră a învins seceta, și, comparativ

cu dezastrul produs într-o împrejurare asemănătoare cu un sfert de secol în urmă, înțelegem cu cît au crescut energiile și experiența noastră în acest domeniu. Sporirea dotărilor tehnice, experiența cadrelor dar mai cu seamă posibilitatea de a se desfășura acțiuni de amploare pe mari întinderi de pămînt, pe ogoarele stăpînite în comun, au asigurat un succes remarcabil împotriva capriciilor ostile ale naturii.

Nimic însă nu poate rivaliza în amploare, în rezonanță, în putere cu ceea ce s-a realizat anul acesta pe aria vastă a Combinatului siderurgic «Gh. Gheorghiu-Dej» de la Galați. Nici măcar apariția blumingului 1300 de la Hunedoara, care sporește simțitor zestrea siderurgiei românești, nu poate să diminueze efectul marilor evenimente industriale petrecute pe platoul dintre Cătușa și Mălina. Noul laminor hunedorean este complet automatizat și întregul program de lucru se dirijează cu ajutorul unui puternic calculator electronic, definit de siderurgiști drept utilajul numărul unu al laminorului bluming. În același timp, însă, pe cîmpul de vest al Galaților, pe șantierul populat de aproape treizeci de mii de constructori și metalurgiști, la începutul acestui an s-au petrecut în serie cinci mari premiere de însemnătate capitală pentru economia noastră națională. În cursul a numai două luni de zile, la Galați au fost date în funcțiune obiective de bază ale cetății de oțel. A fost pus în funcțiune cel mai mare furnal din țară, furnalul de 1 700 mc. A fost inaugurată fabrica de aglomerare a minereurilor, fabrică proiectată de specialiști români și realizată în cea mai mare parte cu utilaj românesc, una din cele mai moderne de acest fel. A fost pusă în funcțiune fabrica de oxigen gazos și lichid, cea mai mare și categoric cea mai perfecționată de acest fel din țară. A fost inaugurat laminorul Slebing, cu o capacitate de două milioane cinci sute de mii de tone sleburi pe an. Dar lucrul cel mai de seamă petrecut în industria siderurgică a țării noastre este faptul că a intrat în producție, înainte de termen, primul convertizor românesc care funcționează prin insuflare de oxigen. Convertizorul de la Galați este tot ce se poate imagina mai modern în materie de producerea oțelului. După afirmațiile specialiștilor, convertizorul de la Galați are puțini rivali pe continent și poate concura în producerea celor mai scumpe mărci de oțel cu orice alt convertizor similar.

În noaptea de iunie cînd acest convertizor a intrat în funcțiune, puterea industrială a țării noastre a sporit evident nu numai sub raport cantitativ, ci mai ales sub raport calitativ. Producerea oțelului de calitate superioară presupune însușirea unei tehnologii avansate, înseamnă utilizarea televiziunii industriale, a calculatoarelor electronice, a celor mai fine instrumente organizate în sisteme automatizate. Asistînd la producerea șarjelor de oțel (convertizorul pe bază de L.D. realizează o șarjă în numai cincizeci și una de minute, spre deosebire de cuptoarele Siemens-Martin care produc o șarjă în opt sau zece ore), am avut senzația că mă aflu într-un adevărat institut de cercetări siderurgice. Am avut senzația că mă aflu printre savanți care efectuau cu o repeziciune uimitoare analizele cele mai complexe, modificînd rețeta oțelului potrivit elementelor neprevăzute ale șarjei.

Desigur, tabloul țării noastre la un sfert de secol de la eliberare, prezintă caracteristici foarte complexe și dinamice, ce țin de progresul impus de societatea socialistă, armonios structurată, dirijată de legi științifice, de spiritul dreptății și adevărului, al echității și egalității. O operă de anvergură nu s-ar fi putut realiza fără efortul simultan al întregii societăți, fără efortul întregii națiuni, animate de dorința de a spori, prin aportul ei personal, contribuția la dezvoltarea valorilor materiale și spirituale ale lumii. Ca o consecință a unității de voință și acțiune a poporului nostru, ca o expresie a politicii juste desfășurate pe plan intern și internațional de P.C.R., România a devenit un factor pozitiv în marile confruntări pe plan mondial, făcînd să răsune sub cupola celor mai înalte foruri glasul unui popor care militează pentru construcția pașnică, pentru relații de bună vecinătate, pentru pacea tuturor popoarelor, pentru civilizație și umanism. Ca un argument al acestor trainice principii stau mărturie turlele metalice ale industriei noastre, cu care numele României se înscrie în vastul și tulburătorul tablou al secolului XX.

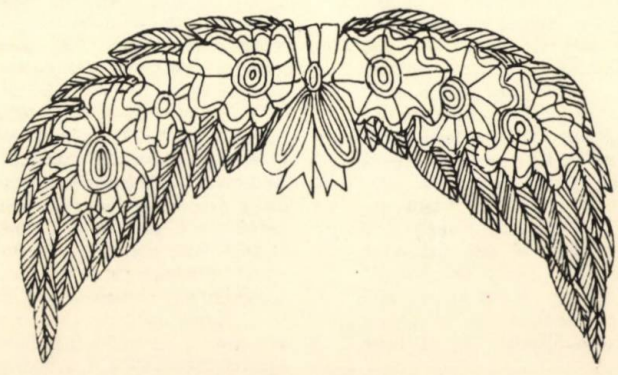

NICOLAE TĂUTU

ANUL XXV

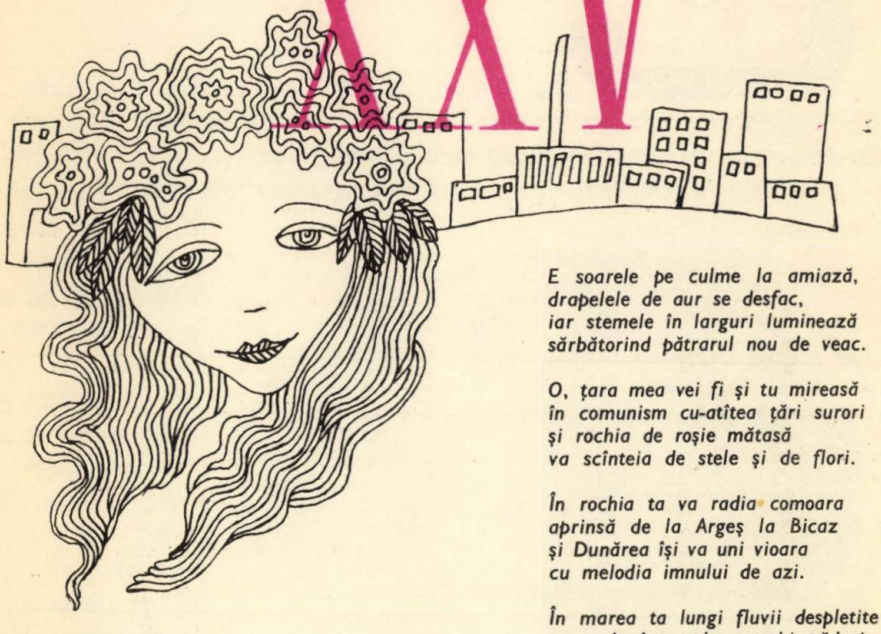

E soarele pe culme la amiază,
drapelele de aur se desfac,
iar stemele în larguri luminează
sărbătorind pătrarul nou de veac.

O, țara mea vei fi și tu mireasă
în comunism cu-atîtea țări surori
și rochia de roșie mătasă
va scînteia de stele și de flori.

În rochia ta va radia comoara
aprinsă de la Argeș la Bicaz
și Dunărea își va uni vioara
cu melodia imnului de azi.

În marea ta lungi fluvii despletite
vor coborî pe plute vechi păduri,
în zbor astral să urce însorite
cuvintele rostite de panduri.

O, țara mea și nu va fi mireasă
mai fericită pe întinsul plai
și nu a fost o nuntă mai frumoasă
ca nunta ta cu soarele lui Mai!

O, țara mea, îți vom aduce zestre
uzine, sonde, grîne arămii,
mușcatele ce ard pe la ferestre
și doinele din munții fumurii.

O, țara mea, la nuntă-ți, fericite
lungi bucium e și fluiere de soc,
suna-vor de pe creste aurite
să-și facă primăvara-n inimi loc!

Și ca să-ți fie nunta arătoasă
nepotolite horele în drum,
eu pentru tine, țara mea mireasă,
cîntarea o încep de pe acum!

Petru VINTILĂ

XXV

Aceste biografii romantice

Cînd aveam 23 de ani și eram reporter la ziarul «Luptătorul bănățean» din Timișoara și cînd făceam reportaje de teren, pentru prima oară în viața mea m-am gîndit la viitor nu cu anxietatea bătrîneții decrepite, ci cu nostalgia marilor construcții socialiste în umbra cărora, tîmplele mele albite de sarea anilor le simțeam încărcate de «memoria» oamenilor pe care aveam să-i cunosc și de aceea a locurilor pe unde urma să drumețesc, avid de lumină și însetat de frumusețea muncii creatoare.

Iată-mă după un sfert de veac, încărcat de ecourile sutelor de mii de biografii pe care le-am întîlnit fugar sau pe-ndelete, purtîndu-le imaginile întocmai cum scoica duce în ea ecoul talazurilor și al furtunilor marine.

Eroul Muncii Socialiste Nicolae Hudițeanu

Îmi amintesc primul șlep, pe care insurecția din august 1944 îl scufundase în Dunăre, era scos în vara anului 1945, cu enorme vinciuri, pentru a fi trimis oțelăriilor reșițene. Îmi amintesc de atelierele CFR din Timișoara, cum, bombardate fiind în septembrie 1944, continuau să lucreze cu plafoanele sparte, cu mari și pufoase ninsori căzînd de sus peste mașini și pe umerii îndoiți pe unelte ai muncitorilor feroviari. Îmi amintesc de cea dintîi ședătoare literară, organizată la Lugoj, în 1945, la care luau parte Gala Galaction și Zaharia Stancu și cînd, emoționat, cu acel romantic trac al debutantului, mai mult împins din spate de după draperia grea a cortinei, am declamat poezia «Întîiul 1 Mai liber». Atunci, în 1945, am scris un reportaj despre șase supraviețuitori din lagărul nazist de la Mauthausen, reveniți în țară și aflați la tratament în spitalul «Apărării Patriotice» din Timișoara. Tîrziu, după vreo cincisprezece ani, am scris în «Gazeta literară» o evocare întrebătoare privitoare la soarta celor șase supraviețuitori. Am primit o scrisoare emoționantă de la Weisz Eduard. Între cele șase umbre revenite în 1945 de la Mauthausen se găsea și Marin Ungureanu din satul Ungureni, județul Buzău, După 24 de ani lansez încăodată în spațiul uman al patriei mele aceeași întrebare: «cine știe ceva despre acest om?» Acum ar trebui să aibă 45 de ani! Desigur, aceasta nu mai poate fi în nici un caz o biografie romantică, oricît de fericit ar fi acel om în zilele noastre și nu o dată mă gîndesc la el cu o durere atroce. Poate că și din pricina tragicei sale adolescențe am privit construcția socialistă din patria noastră cu atîta bucurie și speranță, cu atîta sete de inedit, de muncă și de înfăptuiri.

Pe mulți din oțelarii «Cetății de Foc» i-am cunoscut și văzut la lucru începînd din primăvara anului 1945. Unii erau bătrîni încă de pe atunci și se pregăteau de pensie și-i învățau meserie pe alții mai tineri. Între ei se găsea și faimosul Popa Ion Pop II, meșterul care l-a învățat și pe Vasile Mocea cum să «fiarbă oțelul». L-am revăzut în 1963 și în 1964 pe maistrul-oțelar Vasile Mocea, decorat cu «Ordinul Muncii clasa I», urmaș demn, harnic și înflăcărat al prestigioasei serii de oțelari reșițeni din deceniul cinci. Și iată, ridic în aceste șiruri o nouă întrebare, de astă dată cu o curiozitate romantică și nițel afectată. Ar fi fost mai simplu să mă duc la Reșița sau la Galați și să întreb la fața locului despre el, să-l caut și să-l găsesc pe platforma cuptoarelor, dar dați-mi voie să mă alint nițel și să pun această întrebare public: unde este Ștenghel, maistrul-oțelar pe care în 1963 l-am cunoscut la Reșița, în școala tehnică de maiștri din Lunca Pomostului, studiind ca un elev, sau ca un student, tratate groase cît niște incunabule și cu astfel de titluri pretențioase: «Elaborarea oțelurilor», «Elemente de chimie anorganică» și «Elemente de chimie fizică și chimie analitică»? Ștenghel, care în 1962 fusese la un schimb de experiență la oțelăriile din Kladno și Ostrava, Ștenghel, omul care are un metru optzeci înălțime și care, cînd l-am cunoscut cîntărea 105 kg și mi se părea un uriaș, acest oțelar construit parcă el însuși din tendoane și mușchi de oțel, visa atunci să meargă să lucreze la Combinatul siderurgic din Galați. Oare și-o fi îndeplinit acest vis orgolios? Iată rațiunea romantică a curiozității mele, iată de ce în aceste șiruri evocatoare țin atît de mult să-i dau o aură publică, iată de ce invoc participarea cititorilor almanahului la descoperirea lui Ștenghel, deși mărturisesc încă o dată că mult mai simplu ar fi fost să-l caut eu însumi la Reșița sau la Galați.

Dar există o notorietate în durată a acestor mii și mii de biografii romantice, a acestor înflăcărate destine umane care își sapă numele pe monumentalele construcții socialiste din țara noastră. Așa e cazul, ca să iau numai un exemplu dintre cele mai recent evocate, cu inginerul Gheorghe Cocoș. În 1955, cînd era încă un modest și necunoscut absolvent de politehnică, l-am cunoscut pe șantierul barajului de la Bicaz. Îl văzusem atunci în ipostaza unui tînăr abia ieșit din vîrsta de aur și de vis a adolescenței, maturizat aș zice prematur, maturizat și călit nu numai profesional, dar și sufletește, de enorma responsabilitate ce apăsa pe umerii săi. Trecea atunci cu dîrzenie, dar și cu succes maxim, un examen definitoriu pentru personalitatea sa înflăcărată de tînăr constructor al unui important obiectiv energetic. Nu cunosc pentru reporteri un noroc mai ațîțător, și mai frumos, decît acela ca destinul și drumurile lor printre oameni să-i pună din timp în timp, față în față cu locuri, întîmplări și cu destine cunoscute, să se revadă astfel cu dragi și cu vechi cunoștințe. Acest noroc mi-a surîs și mie nu o dată. Acest noroc asemănător cu o revelație, l-am avut reîntîlnindu-l pe inginerul Gheorghe Cocoș pe șantierul hidrocentralei de pe Argeș, apoi — de curînd — pe acela al hidrocentralei de pe Lotru. Nu vă închipuiți cît de bogate în semnificații pot fi aceste neașteptate și surprinzătoare revederi. Ai impresia că timpul a stat pe loc, că tinerețea nu este o vîrstă repede trecătoare, ci un dar absolut al destinului uman, ipostază modernă

a basmului «tinereţe fără bătrîneţe». Această impresie tulburătoare am avut-o revăzîndu-l pe Gheorghe Cocoş în Valea Lotrului, frămîntat de idei, de o hărnicie proverbială, fără somn, activ, înflăcărat şi pasionat de profesia sa, de meseria care la asemenea oameni devine o vocaţie, o trăsătură unică şi definitorie, de caracter.

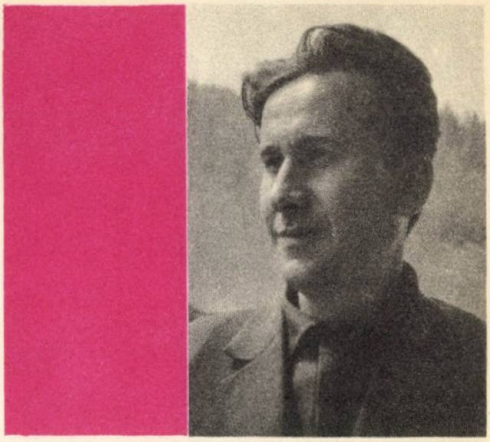

Ing. Gheorghe Cocoş

Acelaşi sentiment l-am încercat în 1952, cînd l-am revăzut pentru a doua oară pe Dumitru Dumitru, directorul întreprinderii agricole de stat din Pietroiu. Îl văzusem tot acolo, în 1948, cînd punea bazele gospodăriei pe un pămînt nesigur din cauza inundaţiilor endemice ale Dunării şi Borcei, în insula Borcei, în vasta împărăţie de stuf, de mîl şi de bălţi. L-am reîntîlnit apoi în 1954, cînd, împreună cu regizorul Gabriel Barta am făcut filmul documentar «Pămînturi cucerite». El era unul din eroii filmului şi imaginea sa, aşa cum arăta atunci, stă desigur ca un document în Arhiva naţională de filme. L-am revăzut apoi în 1960 şi în 1962, în acelaşi post de director al gospodăriei de stat, luptînd şi muncind cu pricepere şi ardoare la smulgerea unor recolte de porumb inimaginabile altădată în acel colţ de pămînt. Ei bine, azi este Erou al Muncii Socialiste şi sînt sute de mii de oameni care i-au întîlnit în presă numele devenit între timp notoriu. Am scris despre el în povestirile «*Ciobanul care şi-a pierdut oile*» şi «*Drumul dragostei*»; Galan a scris despre el în «*Bărăgan*» şi o lume întreagă, de la Călăraşi la Feteşti ştie că el este de fapt Anton Filip. Mi se pare că şi Sadoveanu, în «*Aventura din Lunca Dunării*», s-a inspirat din viaţa acestor oameni şi locuri, el fiind de fapt cel dintîi care i-a cunoscut şi i-a scos din anonimat.

Aproape în acelaşi fel l-am cunoscut şi pe Nicolae Hudiţeanu, preşedintele cooperativei agricole de producţie din Comana. Era pe atunci unul din miile de preşedinţi, numele său nu avea încă vreo rezonanţă deosebită, dar astăzi, Erou al Muncii Socialiste şi membru în Consiliul de Stat, Nicolae Huditeanu constituie, în faima bine-meritată pe care şi-a cîştigat-o, un strălucit exemplu de destin uman în epoca noastră socialistă, de împlinire rotundă a unei vieţi şi a unui vis.

Aş putea să continui cu o listă nesfîrşită. Aş putea să pomenesc de Nicolae Gaidagiu de la Topalu, de Cristea Zorita din Ţara Moţilor, de furnalistul Cîndea Iosif, sau de oţelarul Cismaş de la Hunedoara, de Sabri Emurla de la Cobadin, dar am să mă opresc niţel, doar la un singur exemplu care nu încetează să mă uimească şi azi. În 1949, în comuna Răduleşti din judeţul Ilfov, mergeam aproape duminică de duminică cu un camion încărcat de muncitori de la întreprinderea «Scrisul liber». Le vorbeam ţăranilor din Răduleşti despre cooperativizarea agriculturii şi, în acele călătorii duminicale, profesia mea de scriitor şi ziarist era dublată de vocaţia şi sarcinile unui activist politic. Într-un reportaj din acel timp am scris, între altele, şi despre avatarurile unui ţăran localnic, C. Giulea. După 19 ani, în primăvara anului 1968, acel ţăran m-a vizitat acasă, în Bucureşti. Nu uitase reportajul ce-l scrisesem despre el, îl ţinuse minte 19 ani, şi iată că, sunînd la uşa mea, a ţinut să-mi amintească de un vechi şi romantic rămăşag pe care în 1949 îl făcusem amîndoi. El îmi spusese în 1949 că nu se va înscrie în gospodărie. A venit în primăvara anului 1968 să-mi declare că a pierdut rămăşagul, dar că a cîştigat o viaţă nouă, că şi-a construit o casă nouă. După 19 ani, venea plin de orgoliu să mă revadă. Se uita la mine cu o profundă curiozitate, ca la o rudenie plecată de mult din satul natal, scoţînd din servietă o sticlă de vin cetluită şi care ne aşteptase 19 ani ca s-o bem împreună, aşa cum pusesem rămăşag.

Revăd miile de reportaje pe care le-am scris în acest sfert de veac, răstimp în care, ca un infanterist al reportajului, am petrecut mai multe zile şi nopţi pe drum decît acasă. Şi iată că, sentimental cum sînt, ochelarii mi se aburesc la lectura unui reportaj ale cărui file s-au îngălbenit de atîta amar de vreme trecută peste ele. Era în 1945, tot la Timişoara. Vizitasem un cămin de zi, formă educativă inedită în acea vreme. Reportajul a apărut şi cu o fotografie, în imaginea căreia mă văd şi eu şezînd «cinci» lîngă un grup de copii. Scriam atunci: *Înconjurat de buchetul de copilaşi am vizitat întreaga casă. Micuţul Tărău Mircea, în vîrstă de 3 ani, îmi cerea mereu creionul, fluturînd în mînă, ca o aripă de porumbel, o filă de caiet căzută din mapa mea*»...

Iată de ce, după un sfert de veac, pun, însufleţit de curiozitate şi această întrebare: ce-a ajuns acum Tărău Mircea, care în 1945 avea doar trei ani şi care atunci îmi cerea atît de graţios insistent să-i dau un creion? Poate îmi va scrie acum, reînnoind o prietenie de care nostalgia mea de călător şi reporter este tot atît de doritoare ca de propria-mi copilărie...

Aspecte de la Combinatul siderurgic din Galați

Foto: Nicu VASILE

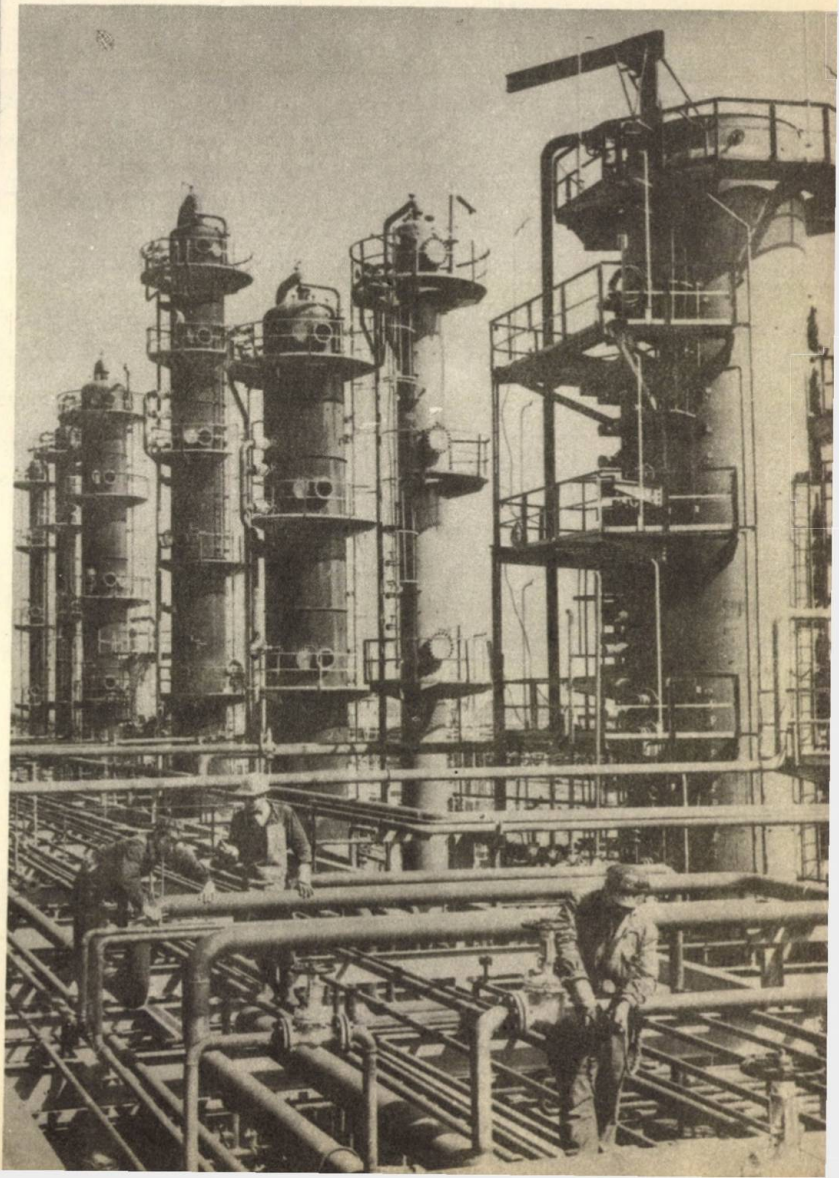

Două imagini de la platforma chimică Pitești

1944 — 1969

GLORIOASA ANIVERSARE

August 1944. În imagine: formațiuni de luptă patriotice și unități militare, dezlănțuind atacul împotriva obiectivelor hitleriste.

Conf. univ. ARON PETRIC

Se împlinesc 25 de ani de la gloriosul eveniment al eliberării României de sub jugul fascist, act memorabil care a trasat un adevărat hotar în istoria frămîntată a poporului nostru. Continuînd șirul marilor bătălii duse secole de-a rîndul împotriva împilării și asupririi, bătălii pe care clasa muncitoare le-a ridicat pe o treaptă mai înaltă, insurecția armată din august 1944, inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, a așezat temelia unor mărețe înfăptuiri pe care poporul nostru le-a obținut sub conducerea încercată a partidului, în decurs de un sfert de secol.

Anii dictaturii fasciste-antonesciene au marcat perioada cea mai neagră din viața poporului român, ani în care drepturile și libertățile sale

au fost călcate în picioare, țara a fost în mod practic ocupată de armatele hitleriste, bogățiile sale jefuite, în închisori și lagăre au fost aruncați mii de comuniști și alți luptători antifasciști, supuși unei aspre terori. În primăvara anului 1944 comandamentul trupelor germane declara că «nu mai ia în considerare nici un fel de condiții politice din România, ci ordonă «tot ceea ce consideră ca necesar».

Dar, pe măsură ce războiul hitlerist, urît de masele largi populare, se prelungea, făcînd să crească suferințele populației, se dezvolta tot mai mult starea de spirit antifascistă, sporea în intensitate mișcarea de rezistență, care cuprindea noi straturi sociale și grupări politice; ea cîștiga, de asemenea, tot mai mult teren în armată — inclusiv în rîndurile a numeroși ofițeri superiori și generali —, element important în desfășurarea insurecției, ținînd seama de prezența unui mare număr de militari hitleriști pe teritoriul țării noastre.

Situîndu-se în fruntea luptei antifasciste pentru independență națională și progres social, clasa muncitoare, în frunte cu partidul său de avangardă, gloriosul partid al comuniștilor, a îndeplinit cu cinste rolul de forță conducătoare a întregului popor. Muncitorii din numeroase întreprinderi care lucrau pentru front au sabotat războiul hitlerist, încetinind ritmul de producție, deteriorînd mașini și instalații, împiedicînd transporturile militare. Sesizîndu-se de creșterea tot mai pronunțată a stării de spirit antifasciste și de influența mereu crescîndă a Partidului Comunist Român, organele de stat ale dictaturii antonesciene semnalau faptul că «o bună parte a muncitorilor, chiar și aceea care nu a avut niciodată contact cu ideologia comunistă, a lăsat permanent impresia că ar privi cu ochi buni o răsturnare a actualei ordini sociale» și că «...în rîndurile muncitorilor din întreprinderile industriale din Ploiești se constată o permanentă atmosferă de dușmănie împotriva actualului regim».

Alături de muncitori și-au manifestat împotrivirea față de dictatura antonesciană și de războiul hitlerist masele largi ale țărănimii, jefuite și greu lovite de pierderile de pe front, păturile largi ale populației.

O puternică frămîntare, exprimată prin numeroase acțiuni de protest, stăpînea diferitele categorii de intelectuali. Mulți dintre aceștia, activînd în cadrul unor organizații antifasciste, legale sau ilegale, au fost arestați și internați în închisori și lagăre. În aprilie 1944, un număr de 66 oameni de știință, profesori universitari și alți intelectuali au înaintat un memoriu lui Ion Antonescu prin care protestau împotriva regimului dictatorial și cereau ieșirea României din războiul antisovietic.

În armată se înmulțeau cazurile de nesupunere la ordine și de împotrivire față de samavolniciile trupelor hitleriste. În iulie 1944, Marele Stat Major constată că starea de spirit în armată — inclusiv în rîndurile unor ofițeri din comandamentele superioare — era cu totul potrivnică continuării războiului. S-a ajuns astfel, în primăvara și vara anului 1944, la o ascuțire maximă a contradicțiilor dintre imensa majoritate a poporului pe de o parte și dictatura militaro-fascistă și cotropitorii hitleriști pe de altă parte. Creșterea stării de spirit antifasciste a maselor a adîncit continuu criza regimului fascist și a dus la adîncirea disensiunilor din rîndurile claselor dominante, alarmate de evoluția situației politice și militare și interesate să găsească o soluție de departajare față de dictatura antonesciană. Deplasările și regrupările din sînul claselor dominante s-au făcut simțite și în cercurile palatului, îngrijorate de scadența răspunderilor care apăsau pe umerii monarhiei ca urmare a dezastrului politic și militar spre care fusese împinsă țara. «Cine își poate imagina — se arată într-un document întocmit de consilieri ai regelui — că monarhia și o formă de stat ce și-au manifestat în acest fel solidaritatea cu cauza germană ar putea supraviețui?»

Astfel, sub impulsul creșterii stării de spirit antifasciste a maselor, al accentuării crizei regimului fascist și al evoluției situației pe front, unde glorioasa armată sovietică dădea lovituri zdrobitoare mașinii de război germane, s-au creat condițiile favorabile unei largi alianțe — preconizată de Partidul Comunist Român — a tuturor forțelor social-politice care, dintr-un motiv sau altul, erau interesate în doborîrea dictaturii antonesciene și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.

Coloana vertebrală a acestei largi coaliții o constituia proletariatul — forța politică cea mai înaintată și mai hotărîtă în lupta antifascistă.

Consolidată prin realizarea unității sale de acțiune odată cu înfăptuirea Frontului Unic Muncitoresc, în aprilie 1944, clasa muncitoare a polarizat în jurul său toate forțele democrate și patriotice ale poporului, constituind astfel pivotul întregii coaliții naționale antifasciste. O însemnătate deosebită în lupta împotriva dictaturii antonesciene și a armatei hitleriste au avut-o formațiunile patriotice de luptă, detașamente înarmate proprii ale clasei muncitoare, create de către partid în numeroase întreprinderi din Capitală și în unele regiuni ale țării, nuclee în jurul cărora s-au grupat, în zilele insurecției, ceilalți patrioți care, cu arma în mînă, au luptat împotriva invadatorilor hitleriști. În același timp, Partidul Comunist Român a acționat în direcția constituirii unor grupe de partizani, în regiunile Banatului, Brașovului, Maramureșului și Sucevei; alte grupe de partizani, constituite pe teritoriul Uniunii Sovietice din emigranți antifasciști și prizonieri de război români, au acționat în Valea Prahovei, în Munții Vrancei și în Delta Dunării. O importanță deosebită în pregătirea insurecției naționale antifasciste a avut-o consfătuirea inițiată de Partidul Comunist Român, a reprezentanților P.C.R. cu reprezentanții palatului și ai armatei, în noaptea de 13—14 iunie 1944, cu care prilej a fost adoptat planul de acțiune propus de comuniști și s-a constituit comitetul militar care avea sarcina să pregătească lupta insurecțională pe plan militar.

Dînd dovadă de supleță tactică și urmărind izolarea cît mai deplină a dictaturii fasciste antonesciene, Partidul Comunist Român a folosit contradicțiile și divergențele din sînul claselor dominante, opoziția acestora față de dominația hitleristă, pentru a atrage, alături de forțele democratice, toate partidele, grupările și personalitățile politice interesate, dintr-un motiv sau altul, în eliberarea țării de sub jugul fascist. Pe această linie, la 20 iunie 1944 s-a încheiat, între Partidul Comunist Român, Partidul Social-Democrat, Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal, Blocul Național Democrat, la

baza căruia stătea o platformă — program general — democratică și antifascistă, vizînd ieșirea României din Axă și alăturarea ei Națiunilor Unite, eliberarea țării de sub ocupația hitleristă, răsturnarea dictaturii fasciste și statornicirea unui regim constituțional și democratic, restabilirea independenței și suveranității naționale.

Totodată evenimentele militare din vara anului 1944, caracterizate în principal prin victoriile hotărîtoare dobîndite de Armatele Sovietice asupra mașinii de război hitleriste — și în cadrul acestora de puternica ofensivă deslănțuită la 20 august 1944 pe frontul Iași—Chișinău, precum și pe succesele dobîndite de celelalte forțe ale coaliției antifasciste au creat condițiile favorabile declanșării insurecției naționale.

În după-amiaza zilei de 23 August 1944, potrivit planului întocmit de Partidul Comunist Român, Ion Antonescu a fost arestat la palatul regal împreună cu alți membri ai guvernului fascist și transportați la o casă conspirativă a P.C.R. situată în Vatra Luminoasă, unde au fost ținuți în cel mai strict secret.

Aproape în același timp, potrivit planului dinainte stabilit, unitățile militare și formațiunile de luptă patriotice au trecut la ocuparea principalelor instituții de stat din Capitală, la blocarea obiectivelor germane și la dezarmarea sau neutralizarea militarilor hitleriști.

Astfel, în numai cîteva ore forțele patriotice și unitățile militare au preluat Președinția Consiliului de Miniștri, Ministerul de interne, Ministerul de război, Palatul telefoanelor, posturile de radio etc.; printre obiectivele germane care au fost blocate și apoi cucerite s-au aflat misiunea militară germană a aerului, misiunea germană pentru armata de uscat, o serie de clădiri unde se aflau comandanți și ofițeri ai unităților militare hitleriste.

În aceeași zi, la ora 22, a fost citită la posturile de radio o proclamație a regelui, alcătuită și definitivată prin acordul partidelor participante la Blocul Național Democrat și al palatului. În proclamație se anunța doborîrea dictaturii antonesciene, ruperea alianței cu Germania hitleristă, alăturarea României la coaliția antihitleristă și participarea armatei noastre, alături de armatele aliate, la lupta pentru eliberarea întregului teritoriu al țării de sub ocupația hitleristo-horthistă, pentru anularea dictatului imperialist de la Viena.

O ediție specială a ziarului «România liberă», apărută pentru prima dată în condiții de legalitate, cuprindea declarația noului guvern, iar în dimineața de 24 august 1944, în paginile aceluiași ziar a fost publicată Declarația Partidului Comunist Român, în care se arăta că acesta, reprezentînd interesele întregii colectivități românești «deopotrivă ale muncitorimii și țărănimii, ale intelectualității și ale tuturor păturilor orășenești, ale întregului popor român (...) cheamă

muncitorimea, țărănimea, intelectualii și pe toți cetățenii României la luptă fără cruțare, cu toate armele, împotriva dușmanului de moarte al poporului român, pentru asigurarea viitorului său».

Vestea răsturnării dictaturii fasciste și a întoarcerii armelor împotriva Germaniei hitleriste a fost primită cu o imensă bucurie de întregul nostru popor, ea răspunzînd năzuințelor sale de libertate, independență și progres. Încă din primele ore ale insurecției, întreaga armată română a întors armele împotriva ocupanților hitleriști, în zorii zilei de 24 august 1944 ea aflîndu-se în dispozitiv de luptă și începînd operațiile militare împotriva trupelor germane. Alături de ea au luptat formațiunile patriotice, ale căror rînduri au crescut cu mare repeziciune prin înrolarea a mii și mii de patrioți, hotărîți să-și aducă contribuția la eliberarea teritoriului sfînt al Patriei. Chemările adresate de Partidul Comunist Român au fost urmate cu însuflețire de întregul popor, populația dînd pretutindeni sprijin, prin toate mijloacele, unităților militare și formațiunilor patriotice de luptă.

În București, leagănul și centrul politic al insurecției, s-au angajat puternice bătălii pentru cucerirea sediilor comandamentelor militare hitleriste, a unor unități și depozite ale armatei germane, în cartierul Rahova, podul Herăstrău, în zonele Băneasa și Otopeni și în alte centre, astfel încît pînă la 28 august 1944 au fost lichidate toate rezistențele germane din București și din împrejurimi. Hotărîrea de a izgoni pe cotropitori și dîrzenia luptelor purtate împotriva acestora se oglindește și în faptul că au fost făcuți prizonieri peste 6 700 militari germani, printre care se aflau 7 generali și 358 de ofițeri; în luptele pentru eliberarea Capitalei și a împrejurimilor acesteia pierderile noastre s-au ridicat la aproape 1 400 de ostași.

Aproape concomitent cu acțiunile din București au început luptele insurecționale în întreaga țară. Astfel, de-a lungul a 5 zile de încleștare crîncenă cu inamicul, unitățile armatei române și muncitori înarmați au reușit la 29 august 1944 să zdrobească forțele hitleriste din Valea Prahovei, orașul Ploiești fiind și el eliberat după două zile, ca urmare a cooperării în luptă a ostașilor români cu o brigadă motomecanizată sovietică, sosită din Moldova.

Eliberînd zona Văii Prahovei, a fost smulsă din mîna inamicului o importantă zonă economică a țării și s-a deschis drumul spre una din marile trecători ale Carpaților, în vederea continuării operațiunilor pe teritoriul Transilvaniei.

Acțiuni insurecționale importante au fost duse și în alte localități din Muntenia, Dobrogea, Oltenia, sudul Transilvaniei, Banat și Crișana, astfel încît, pînă la 31 august, a fost eliberată întreaga parte centrală, de sud-est și de sud-vest a țării, provocînd inamicului pierderi care se ridică la peste 56 000 militari germani luați prizonieri printre care 14 generali și 1 421 ofițeri, și aproximativ 5 000 de morți, la care se adaugă o bogată captură de război. În luptele purtate, trupele române au avut aproximativ 8 500 ofițeri și soldați morți și răniți, jertfe scumpe date de poporul nostru pentru eliberarea sa de sub jugul hitlerist.

Victoria insurecției armate din august 1944 a confirmat justețea liniei strategice și tactice a Partidului Comunist Român, modul creator în care el a aplicat, în funcție de condițiile specifice ale țării noastre, experiența marii Revoluții Socialiste din Octombrie, teoria marxist-leninistă asupra rolului conducător al clasei muncitoare, a alianțelor acesteia, a corelării factorilor interni cu cei externi.

Actul istoric de la 23 August 1944 a deschis o eră nouă în viața poporului român, eră de adînci prefaceri economice și social-politice pe calea progresului, care au exercitat o influență hotărîtoare asupra destinelor țării. Prin răsturnarea dictaturii fasciste și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste a fost lichidată aservirea economică și politică a țării noastre, punîndu-se bazele adevăratei independențe naționale, în care poporul să dispună în mod suveran de soarta sa.

Totodată insurecția națională antifascistă a avut importante consecințe și pe plan internațional. Ieșirea României din războiul antisovietic și alăturarea ei coaliției antihitleriste au dat o grea lovitură Reichului nazist, care a pierdut importante resurse economice și poziții strategice, trecute acum de partea forțelor antihitleriste. Zdrobirea trupelor germane din zona interioară și menținerea unui important cap de pod strategic în nordul și vestul arcului Carpatic au ușurat înaintarea trupelor sovietice și române, contribuind astfel la prăbușirea sistemului de apărare german în Balcani și, la scurtarea războiului în ansamblul său.

Așa cum arăta ziarul sovietic «Pravda» la 23 August 1944, «Importanța ieșirii României din Axă depășește cadrul României. Ea are o importanță covîrșitoare nu numai pentru această țară, ci pentru întreg Balcanul, deoarece prin aceasta se prăbușește întregul sistem de dominație german din sud-estul Europei... Ar fi greu să se subestimeze importanța acestei lovituri date întregului sistem de dominație german din Peninsula Balcanică». La rîndul său, ziarul american «New York Times» din 25 august 1944 sublinia faptul că actul de la 23 August 1944 va fi înscris în istorie «...ca unul din cele mai hotărîtoare evenimente ale întregului război».

Marcînd începutul revoluției populare, insurecția armată din august 1944 a deschis poporului român un drum nou, de adînci prefaceri în viața economică, social-politică și spirituală. Vechile rînduieli bazate pe exploatare și asuprire au fost înlăturate pentru totdeauna: înapoierea economică a fost lichidată, România prezentînd azi imaginea unei țări în plin avînt, în care socialismul a triumfat definitiv la orașe și sate, în care forțele de producție, potențialul său industrial, cresc an de an — noile relații de producție — socialiste — și exercitatea puterii de stat de către oamenii muncii creează condiții favorabile pentru desfășurarea forțelor lor creatoare, pentru progresul multilateral al patriei. În anii socialismului a rodit din plin politica marxist-leninistă a partidului nostru, politică urmată cu încredere de întregul popor, au fost lichidate orice forme de inegalitate și discriminare națională, ceea ce stimulează afirmarea liberă, nestînjenită, a tuturor oamenilor muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități înfrățiți în efortul pentru ridicarea pe noi trepte de civilizație a patriei comune — România socialistă.

ERIK MAJTENYI

ACASĂ

Rotundă, omenească frumusețe,
pîntec fertil, severitate calmă,
fosforescență alb-surîzătoare.
Mînă ce-mi strînge prietenește mîna,
asprime verde-a bărbățeștii cetini,
ciorchine-al bucuriei feminine,
stea desfăcută-n fragede petale
ca rîsetele pure de copii.

Parc-aș veni spre casă de departe,
Ca o potecă mi se-așterne-n față
căldura vetrei. Niște plopi veghează
cu frunza strengărește ciufulită
și lin se furișează-n cîntec pacea
pietrelor vechi spălate de șuvoaie.

E omenesc profilu-acestui munte,
cum viața mea e-o hartă-n relief.
Mă-așteaptă-mbrățișarea unor plaiuri
catifelate, leneș tolănite.
Și-o bărbătească strîngere de mînă
ar vrea să-ntrebe parcă:
«Te-ai întors?»
Răspunde numai fruntea mea plecată.
Bătrîne ape susură trudite
și lîngă foc mă-așteaptă ceața serii,
ca aburul familiar al cinei.

Încerc un sentiment atît de straniu
și lucrul cel mai bun e poate-acela
că nici nu trebuie să-i spun pe nume.
Frunzișu-abia de freamătă din gene
și-o mînă răcoroasă-abia mă-atinge,
cerîndu-mi parcă o destăinuire
pe care vorba nu știu de-o să-o-ncapă...

Răspunsul ar putea suna așa:
«Da, iată-mă-s acasă!»
Și-ndrăznind,
reiau cu voce tare-analogia:
— E omenesc profilu-acestui munte,
cum viața mea-i o hartă-n relief.
Munte și om se apără, se-ajută,
și-s, într-un fel, o singură ființă.
Căci ori pe unde-ar fi să-mi umble pașii,
acest meleag mereu îl strîng la piept,
pîn-la deplină contopire parcă
(așa cum trupul meu o să se-afunde
cîndva-n țărîna lui generatoare,
la pieptul veșnicei nemărginiri).

Traducere de Ioanichie OLTEANU

ECONOMIA ROMÂNIEI

de Costin MURGESCU

membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

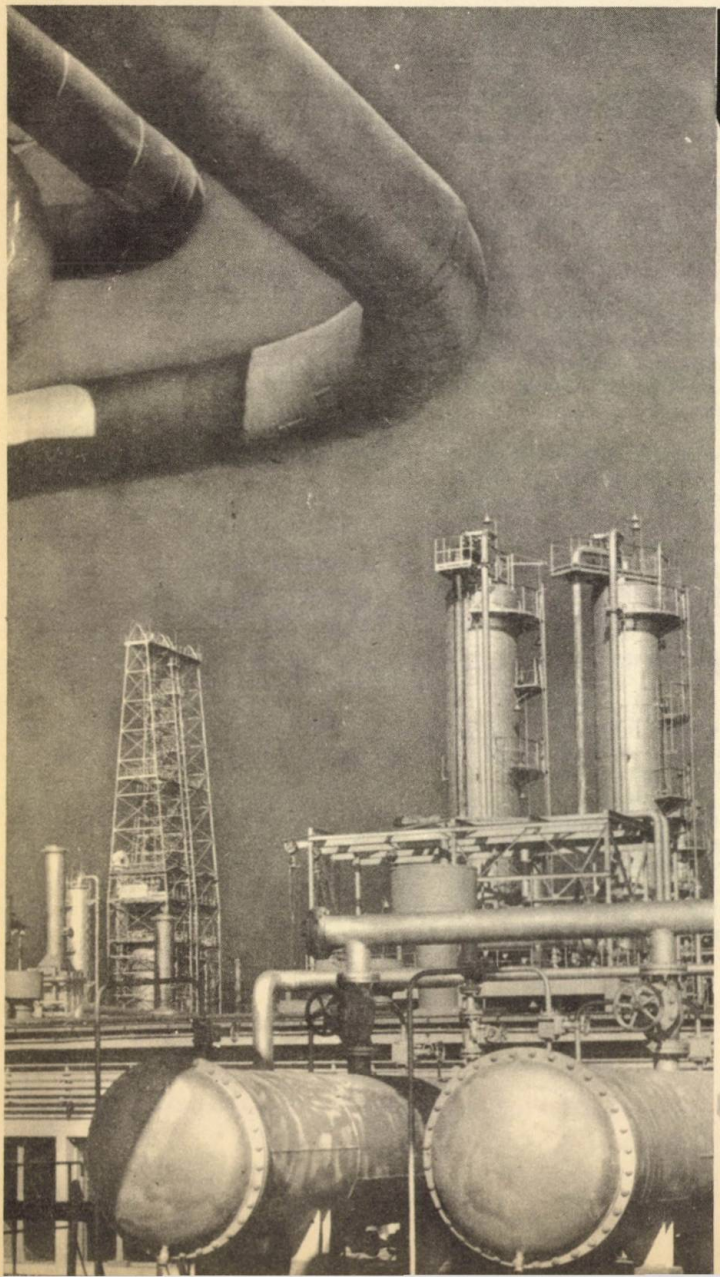

XXV

n sfert de veac de la eliberare constituie totodată un sfert de veac de eforturi susținute îndreptate spre construirea unei societăți socialiste, moderne.

Fără ezitare se poate afirma că niciodată poporul român nu s-a aflat în fața unui program de asemenea complexitate și amploare — expresie concomitentă a năzuințelor luptelor sale din trecut și a cerințelor fundamentale puse de dezvoltarea contemporană — cum este programul înfățișat de Partidul Comunist Român.

Nimic mai firesc deci decît elanul cu care milioane de oameni s-au angajat într-o luptă de lungă durată, pentru înfăptuirea lui.

DIRECȚIA PRINCIPALĂ: INDUSTRIALIZAREA

Pe plan economic, direcția principală a fost determinată de necesitatea industrializării României. Opțiunea aceasta, proclamată limpede imediat după eliberare, la Conferința Națională a P.C.R. din 1945, a fost confirmată și dezvoltată ulterior, în toate documentele de partid și de stat, în raport cu cerințele specifice ale fiecărei etape. Justețea de principiu a opțiunii și înfăptuirea ei consecventă se oglindesc în rezultatele obținute, care au creat premizele necesare pentru: folosirea rațională a resurselor naturale și de muncă ale țării; modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale și creșterea productivității muncii sociale; dezvoltarea armonioasă a tuturor

«Dacia 1100»

regiunilor țării; crearea unor mai echitabile condiții de schimburi externe; ridicarea venitului național, a condițiilor de viață ale populației și a nivelului de civilizație; consolidarea independenței naționale și a suveranității de stat.

RITMUL. Rînd pe rînd au fost create de-a lungul anilor noi ramuri și subramuri ale industriei, ceea ce a dus la diversificarea producției naționale.

În 1967, producția industrială era de 12 ori mai mare decît în 1938; producția globală a ultimului an antebelic se realiza în 1967 în numai 30 de zile.

Este notoriu faptul că ritmurile industriale ale României sînt printre cele mai înalte pe plan internațional. În perioada 1961—1967, ritmul mediu anual a fost de 13,4%, ceea ce a determinat un spor al producției industriale de 2,4 ori.

Prin orientarea efortului de investiții spre ramurile hotărîtoare pentru mersul întregii economii, ritmurile cele mai înalte sînt realizate în energia electrică și termică (20,8%), construcția de mașini și prelucrarea metalelor (16,5%), chimie (24,6%) etc.

Într-o economie planificată, cum este a noastră, deosebirile de ritm între diferitele ramuri industriale își au rațiunea în ierarhizarea priorităților în raport cu rolul care revine fiecărei ramuri în dezvoltarea de ansamblu a economiei, pe diferitele trepte ale procesului ei de creștere.

O constantă a acestor priorități a reprezentat-o creșterea cu precădere a producției mijloacelor de producție.

Dezvoltarea prioritară a grupei A a făcut ca partea care revine energiei electrice, metalurgiei feroase, construcțiilor de mașini și chimiei în producția totală industrială a României să crească de la 18% la 40% în 1967.

În același timp, nu se poate omite faptul că pe măsura lichidării și atenuării unor grave disproporții existente în economia interbelică, ritmurile celor două subdiviziuni au manifestat o tendință de apropiere, decalajul în favoarea grupei A scăzînd dela 4,5% în 1951—1959 la 3,5% în 1960—1965.

VALORIFICAREA RESURSELOR NATURALE. În corelarea dezvoltării diferitelor ramuri s-a urmărit devansarea industriei extractive de către industria prelucrătoare în concordanță cu un triplu scop propus: lărgirea bazei de materii prime necesare economiei, asigurarea rezervelor necesare țării pe o perioadă îndelungată, obținerea de produse superioare din fiecare unitate de materie primă supusă prelucrării. Pentru rezultate este semnificativ faptul că valoarea producției obținută dintr-o tonă de țiței extras și supus prelucrării era în 1967 cu 44% mai mare decît în 1960, iar a produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă exploatată cu 81% mai mare.

Alături de diversificarea ramurilor, valorificarea superioară a resurselor naturale a reprezentat unul din pivoții lărgirii sistematice a sortimentului producției.

ATRAGEREA FORȚEI DE MUNCĂ. Se știe că înaintea revoluției populare, structura populației ocupate a României era caracterizată prin ponderea extrem de ridicată a populației agricole. Procesul industrializării a dus la crearea de noi locuri de muncă în această ramură a economiei naționale, astfel încît populația ocupată în industrie a crescut de la 12% în 1951 la 19,6% în 1967, concomitent cu creșterea populației ocupate în alte sectoare antrenate pe făgașul progresului și cu creșterea nivelului general de calificare.

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII. Lărgirea bazei industriale a extins și posibilitatea introducerii în producție a tehnicei moderne, prin accentul pus pe promovarea ramurilor industriale care condiționează mecanizarea și automatizarea, folosirea procedeelor tehnologice avansate, electrificarea și chimizarea proceselor de producție.

În 1967, productivitatea muncii sociale era de 4,4 ori mai mare decît în 1950, o bună parte a sporului producției industriale crescînd pe această bază.

DEZVOLTAREA ZONELOR RĂMASE ÎN URMĂ. O atenție specială a fost acordată dezvoltării industriale a zonelor rămase puternic în urmă. Noile centre industriale apărute în Moldova, Oltenia, sud-estul Transilvaniei, care au înregistrat un ritm mediu superior celui pe țară, sînt expresia acestei politici, care capătă perspective noi de adîncire și raționalitate prin îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării și constituirea județelor.

RITMUL MEDIU ANUAL DE DEZVOLTARE A INDUSTRIEI
(total și pe principalele grupe)

	1951—1967	1961—1967	1966—1967
Total industrie	**13,2**	**13,4**	**12,4**
Grupa A	**14,9**	**14,9**	**12,9**
Grupa B	**10,8**	**10,9**	**11,7**

MODERNIZAREA AGRICULTURII

Ramură tradițională a economiei naționale, agricultura a trecut la rîndul ei printr-un proces de înnoire caracterizat prin cooperativizarea gospodăriilor țărănești, crearea unor puternice unități agricole de stat, transformarea bazei materiale cu sprijinul unor ramuri și subramuri industriale chemate să o înzestreze cu tehnica modernă și orientarea ei spre o producție intensivă.

Creșterea investițiilor din agricultură de 14 ori în 1967 față de 1950 exprimă efortul de modernizare și stă la baza creșterii producțiilor la hectar și a șeptelului.

Măsurile luate după Congresul al IX-lea în vederea consolidării unităților socialiste, a chimizării agriculturii și mai ales a înfăptuirii unui uriaș plan de irigare sînt menite nu numai să dezvolte succesele obținute pînă în prezent dar și să ducă la stabilizarea unor producții înalte, în concordanță cu rolul care revine acestei ramuri în ansamblul economiei naționale.

DEZVOLTAREA COMERȚULUI EXTERIOR

Progresele realizate de toate ramurile producției materiale au sporit posibilitatea participării României la circuitul economic internațional. Volumul comerțului exterior al României era în 1967 de 6,5 ori mai mare decît în 1951; creșterea mai rapidă a comerțului exterior decît a venitului național confirmă teza că dezvoltarea complexă a economiei naționale, pe calea industrializării, reprezintă premiza de bază a intensificării schimburilor internaționale.

Extinderea, în ultimii ani, a variatelor forme de cooperare industrială și tehnică între tînăra industrie românească și întreprinderile industriale din alte țări nu face decît să întărească concluziile pe care le impune dinamica schimburilor comerciale.

ÎN CENTRUL DEZVOLTĂRII: OMUL

Expresia sintetică a progresului economic este considerată, de regulă, evoluția venitului național. În 1967 acesta era de 4,9 ori mai mare decît în 1950.

Creșterea potențialului economic al țării are ca unul din scopurile sale nemijlocite crearea posibilității pentru fiecare cetățean de a se bucura de binefacerile civilizației moderne.

Creșterea salariului real și a veniturilor reale ale țărănimii, creșterea volumului desfacerilor de mărfuri, îmbunătățirea condițiilor de locuit, a condițiilor de sănătate și odihnă, ridicarea gradului de cultură și extinderea accesului la valorile spirituale ale creației artistice, promovarea comunicațiilor de masă, progresele în domeniul urbanisticei și turismului — care, fiecare în parte, poate fi exprimat în serii de indicatori statistici — oglindesc mersul spre progres al societății noastre și transpunerea în fapt a principiului constituțional care proclamă dezvoltarea multilaterală a personalității omului și înflorirea națiunii socialiste ca centru al politicii noastre.

SPRE O NOUĂ ETAPĂ A PROGRESULUI

În literatura de specialitate, România este adesea citată ca exemplu al dinamismului economic modern.

Făcînd bilanțul realizărilor obținute în primele două decenii de după eliberare, Congresul al IX-lea al P.C.R. a dezvăluit totodată resursele inepuizabile de care dispunem pentru accelerarea mersului spre progres și a trasat un vast program pentru noua etapă de dezvoltare în care a intrat societatea românească.

Dînd expresie acestui program, Conferința Națională a Partidului din decembrie 1967 a elaborat un ansamblu de măsuri care, axat pe perfecționarea sistemului de conducere și planificare a economiei, urmărește să pună în valoare mai deplin capacitatea de creație a maselor, spiritul de inițiativă și să ridice eficiența activității în toate domeniile.

Ne călăuzește ideea, subliniată de tovarășul N. Ceaușescu, că *«societatea pe care o edificăm trebuie să fie nu numai cea mai dreaptă din lume, dar trebuie să se bazeze, în același timp, pe tot ceea ce a creat mai bun omenirea în toate timpurile și în toate domeniile, atît material cît și spiritual... Numai astfel se poate ajunge la societatea comunistă, la omul comunist, stăpîn pe destinele sale, liber să participe activ la conducerea întregii activități sociale.»*

Aniversarea unui sfert de veac de la eliberare găsește poporul nostru în plin proces de înfăptuire a acestui program.

1944

GLORIOSUL SFERT DE VEAC AL ROMÂNIEI

1969

DIMENSIUNILE ISTORICE ALE ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI

de Acad. N. TEODORESCU

XXV

omparată cu știința țărilor de tradiție științifică glorioasă, știința românească are una din dimensiunile de univers vădit mai scurtă: cea temporală. Într-adevăr, bazele cercetării științifice au putut fi puse în țara noastră de abia spre sfîrșitul secolului trecut, din cauza condițiilor istorice deosebit de vitrege. Se cuvine totuși să menționăm că nume ilustre de oameni de știință români s-au înscris și înainte printre cele păstrate de istorie, cum este cel al lui Dimitrie Cantemir.

În schimb dimensiunile spațiale ale științei românești ating în unele direcții amplitudini comparabile cu cele ale științei universale, cînd sînt măsurate cu criteriul social al prestigiului. Într-adevăr, la frontierele realizărilor științifice mondiale, se găsesc, în intervalul istoric scurt al afirmărilor noastre, prezențe românești din ce în ce mai dese.

Ceea ce caracterizează în cadrul istoric evoluția științei românești este pe de o parte plasarea tardivă a startului ei la sfîrșitul perioadei de înflorire a revoluției industriale din secolul al XIX-lea începută în secolul al XVIII-lea, pe de altă parte înflorirea ei în cadrul revoluției tehnico-științifice mondiale din secolul al XX-lea.

Din aceste puncte de vedere se cuvine să fie analizate în corelație dezvoltarea științei și tehnicii cu dezvoltarea economiei. Aceasta conduce la concluzia că procesul revoluției tehnico-științifice mondiale se desfășoară și în țara noastră antrenînd pe baza politicii științifice duse de forurile conducătoare de partid și de stat, o dezvoltare deosebită a științei și tehnicii.

Se urmărește cu consecvență folosirea cît mai rapidă și mai eficientă a cuceririlor științei și tehnicii în economie. Totodată cercetarea fundamentală este încurajată și orientată spre o judicioasă îmbinare cu cea aplicativă. În sfîrșit în ultimii ani prin înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice se exercită o acțiune organizată de coordonare a tematicii și a eforturilor de investigație științifică în vederea acordării priorității unor domenii de deosebită importanță fundamentală și aplicativă pentru viața economică a țării noastre. În lumina considerațiilor precedente, succesele obținute în sectorul științei în ultimii douăzeci și cinci de ani, în patria noastră, se cuvine să fie menționate pe traiectoria lor vecină cu cea a economiei naționale. Cercetarea fundamentală a fost îmbinată din ce în ce mai natural și mai fructuos cu cea aplicativă și cu cea de dezvoltare, cu rezultate care se cer adîncite și multiplicate.

În domeniul ȘTIINȚELOR MATEMATICE au apărut pe rînd, cu o frecvență remarcabilă, noi direcții de cercetare, a crescut uimitor de repede numărul matematicienilor prin încorporări anuale a unor contingente de tineret deosebit de talentat. S-a creat o adevărată școală matematică românească, termenul de **adevărată** referindu-se la dimensiunile și multilateralitatea acesteia. Este suficient să citățm cercetările din teoria funcțiilor reale și complexe, teoria ecuațiilor diferențiale și cu deri-

vate parțiale, geometria diferențială și topologia, analiza funcțională, analiza numerică, teoria probabilităților și statistica matematică, teoria structurilor algebrice, algebra logicii și teoria automatelor finite, mecanica fluidelor și a solidelor deformabile, plasticitatea, reologia. La acestea se adaogă lucrări de cercetare operațională, de programare matematică, de informatie teoretică realizate cu scopuri aplicative pentru diverși beneficiari din cadrul economiei naționale.

Vorbind mai înainte de dimensiunile spațiale ale științei românești comparabile pe alocuri celor atinse pe plan mondial, putem ilustra aprecierile făcute prin faptul că în unele direcții din teoria topologică a funcțiilor analitice, teoria funcțiilor reale, teoria derivatei areolare, teoria automatelor finite, teoria probabilităților, teoria hiperstabilității sistemelor automate neliniare, lingvistica, matematica, școala matematică a deschis drumuri pe care merg și alți cercetători din străinătate.

În domeniul FIZICII, în care cîțiva fizicieni însuflețiți de pasiunea descoperirii se luptaseră zeci de ani cu sărăcia bazei materiale, a lipsei de aparatură de cercetare, s-au făcut progrese însemnate pe drumuri noi deschise în fizica plasmei, a corpului solid, a semiconductorilor, a energiilor joase, a reactorilor nucleari, a radioizotopilor, a particulelor elementare etc.

Totodată îmbinarea cercetării aplicative cu nevoile producției a condus la realizarea de dispozitive, aparate, instalații și procese tehnologice ca: dispozitive cu semiconductori (tranzistori, diode tunel), tuburi cu descărcări în gaze, chimizarea gazului metan, metode spectroscopice de control al medicamentelor, radioizotopi, spectrometre, selectoare, instalații de rezonanță electronică și dublă rezonanță, ansamble suberitice, contoare electronice de impulsuri, pompe de vid și difuzie, cazane termice, tehnologii de preparare a unor catalizatori cu semiconductori etc.

Legarea directă a fizicii și mai ales a matematicii de aplicații în practică este o cucerire specifică a revoluției tehnico-științifice. Dintre științele fundamentale CHIMIA este într-o măsură chiar mai largă decît acestea susceptibilă de a conduce direct de la cercetări fundamentale la cercetări aplicative. Pentru conturarea dimensiunilor spațiale ale chimiei românești sînt de semnalat ecourile pe plan internațional a lucrărilor din domeniul hidrocarburilor (cicluri mici, ioni de carboniu, mecanismul reacțiilor de oxidare, compuși aromatici și pseudoaromatici), cele asupra sărurilor topite, asupra compușilor macromoleculari naturali și sintetici, sau asupra compușilor organici marcați. Dacă adăugăm diverși compuși importanți pentru economie, industrie, medicină sau pentru viața de toate zilele, vom avea un tablou grăitor al încadrării cercetării din domeniul chimiei în revoluția tehnico-științifică din țara noastră. Pe această linie sînt de menționat produse ca: acetilena prin cracarea metanului în arc electric, stiren metil-etil-cetonă, detergenți alchil-aril-sulfonici, tetraclorură de carbon și cloroform, metacrilat și polimetracrilat de metil, numeroase medicamente (cloranfenicol, ACTH, PAS, morfină, penicilină etc.).

Spațiul acestui articol nepermițînd o trecere în revistă amănunțită, ne vom mărgini să spicuim cîteva realizări din **domeniul ȘTIINȚELOR TEHNICE** care au avut de recuperat rămîneri în urmă, dezastruoase, cu atît mai grave cu cît în plin avînt al revoluției tehnico-științifice mondiale, tehnica noastră trebuia să sară repede peste etape importante ale cercetării întreprinse cu mult înainte în țările industrializate.

În **domeniul ENERGETICII** și **ELECTROTEHNICII** sînt de semnalat cercetările asupra curenților turbionari, a refulării curenților electrici, aplicarea teoriei parametrilor tranzitorii ai rețelelor electrice la calculul regimurilor tranzitorii ale aparatelor și mașinilor electrice, teoria sistemelor neliniare hiperstabile. În **MECANICA FLUIDELOR** și **AERODINAMICĂ** au fost date metode noi de calcul al vitezei suprafețelor portante în curent supersonic, s-a elaborat o teorie a lubrificației în cazul suprafețelor de rostogolire etc.

În **domeniul CONSTRUCȚIILOR** au fost studiate betoanele armate și precomprimate, construcțiile hidrotehnice, realizîndu-se structuri constructive moderne, modernizarea producției de armături, sisteme și dispozitive noi de precomprimare, fundații de construcții industriale importante în pămînturi sensibile la înmuiere.

Nu putem încheia spicuirea fără a releva **sectorul ȘTIINȚELOR MEDICALE** care împarte cu cel al matematicii gloria unei tradiții și a unui prestigiu stabilite de cîteva decenii. Cercetările privesc natura endocrină a glandei pineale, dinamica metabolică enzimatică, fiziologică, structurală a țesuturilor adipos, muscular sau hepatic, fiziologia diencefalului, fiziopatologia epilepsiei, mecanismele șocului și reanimării, reducerea morbidității la malarie, gușă endemică, ateroscleroză, obținerea de tehnici operatorii etc.

Linia trasată de partid de a se pune munca științifică în serviciul construcției socialiste a fost urmată cu convingere și cu hotărîre. Tematica investigațiilor științifice a fost adesea reînnoită și adaptată cerințelor, ceea ce constituie o dovadă de elasticitate tinerească a posibilităților conducerilor lor științifice, care, în marea lor majoritate nu au suferit de rigiditate.

Dimensiunile istorice ale științei românești pun în evidență un orizont care se lărgește continuu, cuprinzînd mereu alte ținuturi.

Legarea mai strînsă a cercetărilor fundamentale și aplicative de nevoile economiei și culturii naționale, cerute de documentele Congresului al IX-lea al partidului, constituie sarcina cea mai de seamă a cercetătorilor noștri în noua etapă care se deschide prin măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale. Continuînd linia urmată pînă în prezent prin puncte de succese viitoare, se poate afirma cu totală încredere că dimensiunile istorice ale științei românesti vor incorpora cu mîndrie desăvîrșirea construcției socialiste.

Iarna în munți

Gîndirea estetică în an

de prof. Marcel BREAZU

XXV

Gîndirea estetică s-a dezvoltat totdeauna în legătură cu creația artistică a unei epoci și cu concepțiile ei filozofice. Era firesc prin urmare ca și în acest ultim sfert de veac, în care prefacerile adînci ale vieții noastre sociale au generat o artă corespunzătoare, să se dezvolte — în lumina concepției filozofice marxiste — o exegeză a fenomenului artistic, pe temeiul acestor coordonate. Procesul de creștere nu a fost ușor. Dar o dată cu amplificarea și adîncirea ansamblului orientării noastre ideologice, neajunsurile încep să fie depășite. Gînditori de mare erudiție și de gust artistic indubitabil ca G. Călinescu și Tudor Vianu, mergînd în prelungirea orientării lor raționaliste dintre cele două războaie mondiale, se apropie de filozofia marxistă și dau gîndirii noastre estetice mai noi, greutatea prestigiului personalității lor. Critica literară și critica artistică în genere, aduc, prin condeie mai experimentate sau mai ingenue, contribuția lor la analiza creației poetice, românești, plastice, muzicale, cinematografice.

Treptat încep să apară și studii monografice ample dedicate unor probleme tradiționale ale esteticii legate de funcțiile artei, («Cunoașterea artistică», «Conținut și formă» etc.) de categoriile estetice, de idealul și valoarea artistică. În Institutul de Filozofie al Academiei se încheagă un colectiv, care atrage în jurul său colaboratori numeroși. Apar în felul acesta monografii colective ca cele dedicate «Educației estetice» și «Esteticii vieții cotidiene».

Gîndirea estetica românească din trecut începe să fie valorificată, de pe poziții marxiste, înlăturîndu-se treptat îngustimi de apreciere care nu ne-au permis să vedem altădată toate laturile esteticii lui Maiorescu, Dobrogeanu-Gherea, G. Ibrăileanu, Paul Zarifopol, E. Lovinescu, Mihai Ralea, M. Dragomirescu, Lucian Blaga. Apar «Prelegeri de estetică» elaborate de catedrele de estetică din învățămîntul superior.

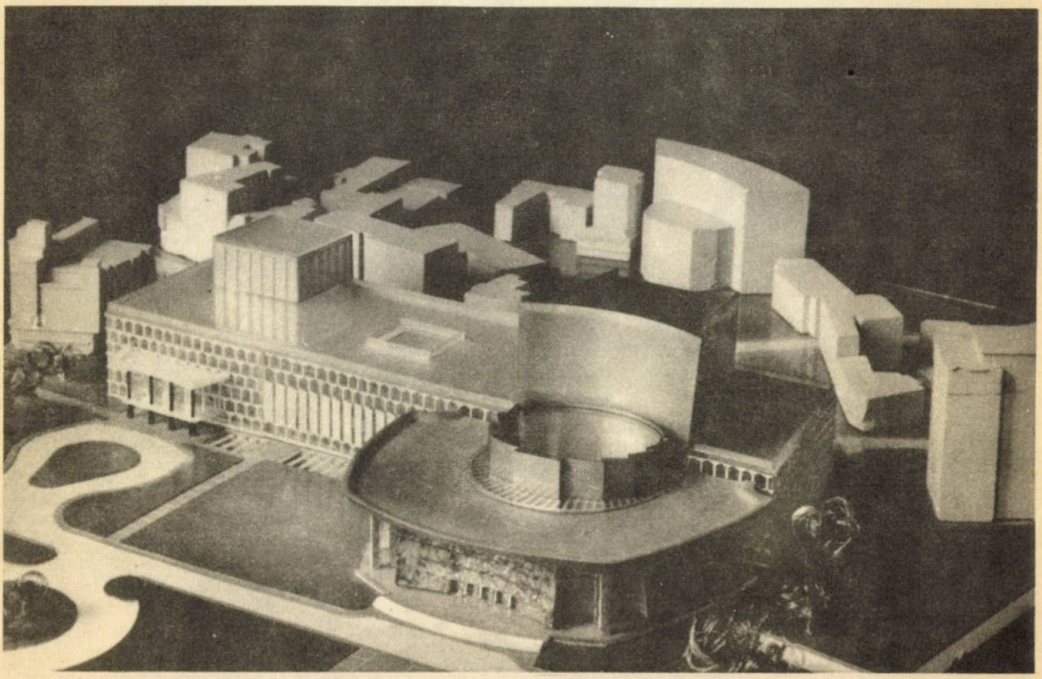

Macheta viitorului Teatru Național din București

ıterii populare

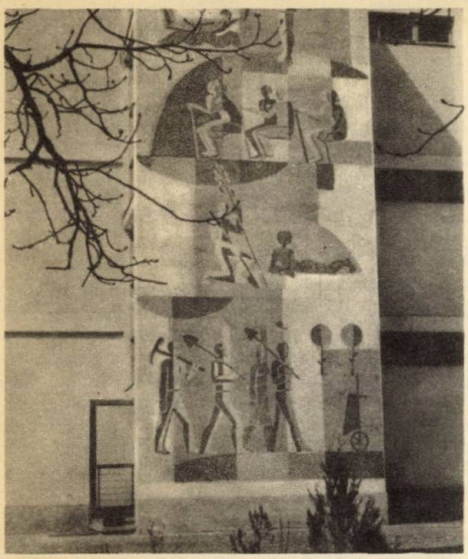

Mozaic de pe fațada liceului Garabet Ibrăileanu din Iași

Monumentul eliberării de la Carei

Dezbaterile în jurul problemelor creației și receptării operei de artă capătă în presa noastră cotidiană și periodică o amploare necunoscută în trecut. Probleme ca realismul în artă, specificul poeziei lirice, modernitatea artistică, național și universal în muzică, limbajul artistic, cinematografia românească, experimentul plastic, accesibilitatea artei etc. — atrag în discuție nu numai pe teoreticieni, ci și pe artiști și trezesc în rîndul publicului un interes din ce în ce mai susținut.

Dar alături de fenomenul artistic, estetica românească are astăzi de dat răspunsuri unor probleme care altădată erau străine gînditorilor de la noi. «*Omenirea nu-și pune decît problemele pe care le poate rezolva*» — spunea Marx, iar problemele esteticii industriale ale urbanismului, ale esteticii bunurilor de larg consum erau înainte irezolvabile, în condițiile sociale din trecut. Astăzi problemele frumosului cotidian sînt tot atît de preocupante pentru fiecare dintre noi, ca și toate celelalte probleme majore ale vieții noastre sociale. De aceea abia în anii din urmă încep să apară specialiști și studii care acordă rezolvării lor atenția cuvenită.

Progresele gîndirii estetice mondiale contemporane n-au putut rămîne străine nici esteticienilor noștri. Aportul pe care îl aduc în cercetarea estetică metodele promovate de cibernetică, semantică și structuralism au început să rețină și atenția cercetătorilor din țara noastră, care analizează astăzi, de pe poziții marxiste, cu din ce în ce mai multă competență, rezultatele ce se pot obține grație acestor metode, respingînd însă absolutizările lor.

Se conturează astfel astăzi, la noi, o gîndire estetică românească complexă și nuanțată, la dezvoltarea căreia își aduc contribuția, alături de nume prestigioase ale unor gînditori cu îndelungată activitate și condeie mai tinere ca acelea ale lui Ion Ianoși, Ion Pascadi, Gr. Smeu, G. Bălan, Gh. Achiței, N. Tertulian, Adrian Marino, I. Achim, A. Strihan, Gh. Stroia, Radu Negru, ca să nu amintim decît pe cei mai prezenți în publicistica de specialitate și în vitrinele librăriilor.

Din ce în ce estetica noastră contemporană promovează, cu argumente mai temeinice, pe baza unei informații mai ample și a unui gust mai evoluat — o artă legată de concepțiile umanismului marxist. Sprijinindu-se pe cuceririle autentice ale gîndirii estetice românești din trecut, folosind ceea ce le pune la îndemînă cercetarea estetică mondială contemporană, esteticienii din țara noastră militează pentru opera literară, plastică, muzicală, dramatică, coregrafică — în care Omul este prezent, prin străduințele, năzuințele, dezamăgirile și speranțele lui. Nu cunosc, la noi, vreo lucrare a unui estetician contemporan, care să pledeze pentru formalismul artistic independent de *conținutul* artistic al operei, pentru opera de artă ca obiect «opac», dincolo de care să nu se întrevadă existența Omului în lume. Estetica marxistă din România socialistă își aduce astfel contribuția ei la progresele esteticii marxiste din toată lumea, cucerindu-și, din ce în ce, un loc de înaltă ținută teoretică și rodnică influență asupra procesului de creație și receptare a operei de artă și a frumosului cotidian.

Danoș MICLOS

Hotare

Oricît de ciudat s-ar părea, în amintirile mele din copilărie se integrează și noțiunea de județ. Să vă explic acest lucru: am avut un unchi inginer care lucra la Primăria orășelului și mă ducea foarte des cu caleașca primăriei în... județ. Adică, folosind termenul de azi, pe teren. El se deplasa ca să rezolve probleme cotidiene de o importanță mai mare sau mai mică, iar eu să «învăț județul». Îmi amintesc că nu oboseam să caut, cu curiozitatea caracteristică copiilor și cu oarecare disperare, hotarul județului meu, mai bine zis linia neagră a hotarului, acea linie șerpuitoare pe care am zărit-o de atîtea ori pe hărțile administrative ale țării. Desigur nu am găsit nici o linie, nici un fel de hotar, dar căutîndu-l în toate părțile, pe malurile pîriului de munte și în inima pădurilor seculare din Ciuc, am înțeles ce e un județ și m-am regăsit pe mine însumi pe acest petic de pămînt plin de farmec. Căci cunoscînd județul am început să-mi cunosc patria, cunoscînd oamenii de pe aceste locuri, am început să mă interesez de ceilalți oameni și, în sfîrșit, cunoscînd viața aspră a acelor meleaguri, am început să visez o viață mai bună și îmbelșugată pentru toți.

În zilele frumoase de vară, traversam dealurile însorite ale Gheorghienilor, admiram stîncile Lacului Ghilcoș. Am descoperit misterele fabricilor de cherestea și am început să înțeleg sărăcia cîntată cu atîta patimă de poetul secuilor săraci: Salamon Erno.

Și încet, încet județul nu mai însemna pentru mine o oarecare întindere de pămînt, cîteva orașe cunoscute și niște sate obscure, ci în primul rînd oameni. Oameni, ca mine și ca alții, oameni care lucrează și visează, care se nasc și iubesc, se urăsc sau mor, fără ca visul lor să se fi împlinit vreodată. Județul întruchipa oamenii, legați cu mii și mii de fire de acest loc, de patria lor.

În istoria lor zbuciumată, locurile acestea, ale Mureșului și Oltului, rare ori au părăsit forma administrativă de «scaune» sau de «jude». În acest cadru istoric lucrau generații după generații. E adevărat că limitele județelor erau foarte variabile. În anii copilăriei, de exemplu, limitele județului Ciuc sau Mureș erau pur și simplu schimbate cu o trăsătură de condei de către cei aflați la putere, în preajma campaniilor electorale, cu unicul scop de a-și asigura șansele în alegeri.

Reorganizarea administrativ-teritorială în România de azi are un punct de plecare diametral opus. Se întemeiază pe tradiții dar totodată și pe situația economică și social-culturală urmărind înflorirea regiunii respective. Deci este o îmbinare fericită între cerințele obiective ale României moderne și dorințele subiective ale populației păstrătoare de tradiții. Tradiția «scaunelor secuiești» se îmbină deci azi cu planurile moderne de industrializare și îmbogățire ale acestui teritoriu. Economia noastră socialistă, în plin dinamism, ridică și acest colț al țării la nivelul general al patriei noastre.

Am cutreierat de nenumărate ori aceste meleaguri unde m-am născut și am copilărit. Dar parcă altfel m-am uitat în jurul meu cînd a fost înființat județul Covasna cu reședința la Sf. Gheorghe și județul Harghita cu reședința la Miercurea-Ciuc. «Această împărțire, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, reflectă grija partidului și statului nostru pentru aplicarea consecventă a politicii naționale pentru asigurarea în fapt a deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor, indiferent de naționalitate» Această egalitate în fapt, e reflectată nu numai în crearea acestor județe, ci în toate domeniile de activitate. Astfel, dintre cei peste 155 000 deputați în organele

puterii, peste 11 800 sînt maghiari, aproape
germani și peste 2 400 de alte naționalități.
imbii materne în învățămînt se asigură prin
ea a peste 1 700 școli și secții și a peste
și secții în limbile naționalităților conlocui-
ventate de 240 000 de elevi. La universitatea
vai, Institutul de arte plastice și Conser-
Cluj, la Institutul de medicină și farmacie,
pedagogic și Institutul de artă teatrală din
se predă și în limba maghiară. Avem 28
ții în limba maghiară ș.a.m.d.
rînd în vara aceasta județele Mureș, Har-
ovasna, m-am reîntîlnit cu o realitate nouă,
nai corespunde de loc vechilor amintiri din
Fabrici noi în Tg. Mureș, blocuri moderne
le mici din Harghita și o statuie a lui Sala-
în inima orășelului Gheorghieni, unde s-a
Fiind la Sf. Gheorghe, acest oraș cu un trecut
cu o alertă pulsație contemporană, am făcut
ventar al județului Covasna. El dispune de
blu economic echilibrat. În județ funcțio-
întreprinderi industriale; tot aici se află
nat fond forestier și o agricultură înaintată,

Imagine din Tg. Mureș

Vedere din orașul Miercurea Ciuc

mai ales în domeniul creșterii animalelor; județul are azi 163 de școli de cultură generală, 7 licee, 140 de cămine culturale și un teatru de stat la Sf. Gheorghe, de mare prestanță.

Pe teritoriul acesta, dintre valea Oltului și Rîul Negru, secuii și românii, veacuri de-a rîndul, au luptat umăr la umăr pentru libertate. La Dalnic s-a născut Gheorghe Doja, eroul legendar al marelui război țărănesc din 1 514. Aici, pe aceste locuri au luptat în 1849 ostașii lui Gabor Aron, români și maghiari, contra oștilor împărătești ale habsburgilor și ale țarului. O istorie bogată în tradiție și învățăminte.

Noua organizare administrativă a creat un cadru larg și generos, democratic și propice ca vechile tradiții să se îmbogățească cu cuceririle contemporane cele mai moderne în toate domeniile de activitate.

Înfrățirea între oamenii muncii din aceste locuri a făcut posibil, ca sub steagul partidului să se realizeze tot ce s-a făcut. Optimismul oamenilor de aici este un optimism bazat nu pe visuri, ci pe o realitate încercată.

A trecut de mult timpul copilăriei, dar eu iarăși «învăț județul» și caut hotarele nevăzute ale unui teritoriu cunoscut. Hotarele însă s-au lărgit. O țară întreagă intră în ea și un viitor nebănuit de copilul care, pe caleașca primăriei, pornea în fiecare săptămînă să-și cunoască pămîntul natal.

Votul de la 24 ianuarie

24 Ianuarie

Dumitru ALMAŞ

Am contemplat, de multe ori, tabloul lui Th. Aman intitulat «*Votul de la 24 ianuarie*». Un tablou mare, de aproape 2 m lăţime, păstrat în Muzeul Aman. Grupează mai mult de 60 de personaje, toate portrete identificabile. Adică portretele celor care au participat la alegerea lui Alexantru Ioan Cuza ca domn al Ţării Româneşti şi, deci, au hotărît unirea. Toate portrete şi nume istorice...

Poate, ca idee, tabloul lucrat în cel mai pur stil clasic aminteşte marea compoziţie a lui David: «Jurămîntul din Sala jocului cu mingea», care eternizează clipa cînd Adunarea Stărilor Generale a hotărît să se transforme în Adunare Naţională Constituantă şi si-a asumat datoria de a nu se despărţi pînă cînd nu va da Franţei o constituţie. Poate întîlnim şi aici în «Votul de la 24 Ianuarie» cam aceeaşi gravitate şi aceeaşi solemnitate zugrăvită pe chipuri. Aceleaşi gesturi patetice. Aceleaşi chipuri frămîntate şi intens colorate de importanţa istorică a momentelor. În sala cu cinci ferestre, încărcate cu draperii de-un roşu vişiniu, lumina pătrunde albă, prin spaţiul triunghiular deschis, aproape egal, de cinci ori. Pe cele două mese, hîrtii, documente, aruncate, parcă la întîmplare, ici colo ca pete albe. Afară de doi secretari şi, probabil, unul sau doi dintre antiunionişti, încolo toate personajele sînt în picioare. Bucuria concentrată, reţinută, zugrăvită pe faţa fiecăruia traduce importanţa unui moment capital în care s-a hotărît soarta poporului român. «Evenimentul cel mare pentru întreg neamul românesc a fost însă în anul acesta (adică în 1859) alegerea lui Cuza de domn, atît al Moldovei, cît şi al Munteniei»scria acum şaizeci şi şapte de ani Teodor V. Săcăţian în a sa «Carte de aur». Reţinutul transilvănean,mult mai aproape de eveniment decît noi, retrăia şi se influenţa de atmosfera pe care o lăsase, ca o uriaşă dîră de lumină, «evenimentul cel mare» — Unirea din 1859. Unirea cea dintîi, care a prefaţat, cu îndrăzneală şi putere, cu inedit şi elan istoric, Unirea cea mare din 1918.

Cercetînd chipurile din tabloul lui Aman, îmi vin în minte o seamă de date mai puţin cunoscute din epopeea unirii. Incontestabil că Mihai Viteazul a arătat calea pe care se putea şi trebuie înfăptuită unirea: un singur cîrmuitor peste tot pămîntul şi poporul românesc.

Dar, în istorie, aproape totdeauna au fost mai mulţi pretendenţi decît tronuri. În înţelepciunea lui, poporul observă cu ironie: «Lac să fie, că broaşte-s destule».

Chiar în ceasul cînd s-a pus problema aplicării hotărîrilor luate de divanurile ad-hoc s-au ivit mai mulți candidați la domnie, în fiecare țară. Membrii adunărilor naționale erau divizați în mai multe partide, fiecare cu candidatul ei. În Moldova cei mai mulți progresiști unioniști îl susțineau pe C. Negri, propus încă din 1849 a fi conducătorul unic al emigrației pașoptiste din toate țările române. Era un bărbat cu vederi largi, devotat întrutotul binelui public, dezinteresat, patriot, adept al împroprietăririi țăranilor, cu un serios stat de serviciu în slujba marii idei. Dar mai aveau sorți de izbîndă în alegeri tot pe lista unioniștilor, și Vasile Alecsandri și Lascăr Rosetti.

Candidatura lui Grigore Sturza, cel mai energic dintre antiunioniști putea să fie susținută indirect și de unioniștii ostili lui C. Negri, deci o dezidență unionistă: declaraseră unii dintre dînșii chiar că «nu vor vota pentru unul care vrea împroprietărirea țăranilor; adică nu vor vota pentru C. Negri. Este mai puțin cunoscută o replică a lui Mihai Kogălniceanu care l-a combătut energic pe antiunionistul Grigore Sturza, fostul său coleg de școală în Franța și la Berlin: «Dacă e pe așa, nici eu nu-mi dau votul pentru cei ce a doua zi m-ar trimite la ocnă, căci să știți, eu încă am fost și sînt *pentru îmbunătățirea sorții țăranilor*. Poate, în primul rînd, lui Kogălniceanu se datorește propunerea de a fi ales colonelul Alexandru Cuza. Sigur este că acest nume a fost de cel mai bun augur: a polarizat conștiințele.

Iar cînd s-a trecut la vot, întîmplarea a făcut ca, urmărindu-se ordinea alfabetică, primul să fie Vasile Alecsandri. Cu entuziasmul și căldura care-l caracteriza, poetul a strigat din toate puterile: «*Votez și subscriu pentru colonelul Alexandru Cuza!*»

Glasul și votul lui Alecsandri au impresionat și au fost în crearea atmosferei, determinante: Cuza a întrunit, la 5 ianuarie 1859, la Iași, totalitatea voturilor.

Cel mai vrednic și cel mai bun, omul nou la legile noi, era ales.

Iar Moldova dădea un exemplu surorii de peste Milcov: ridica în fruntea conducerii un revoluționar, un om fără legături cu vechile familii boierești.

Și acum, privind iar tabloul lui Aman, parcă putem ghici mai ușor lupta antidizidentă și antiunionistă care se desfășura în București, cu o intensitate și o învrăjbire sporită. Candidau doi oameni de prestigiu și influență: Gheorghe Bibescu, fostul domn pînă în 14 iunie 1848 și Barbu Știrbei, care domnise după 1849, după Balta Liman. În București deci era greu, mai greu chiar decît la Iași, nu atît de împăcat spiritele, de unificat taberele, cît de înfrînt niște candidaturi de necontestat prestigiu.

Au țîșnit, totuși cîteva glasuri fierbinți, patetice, care să rostească marele adevăr al momentului: Parcă auzim glasul lui Vasile Boerescu, avîntat și spontan, plin de dramatism ca în tabloul lui Aman: «Pentru ce sîntem împărțiți în două cîmpuri? Pentru ce ne numim *noi* și *voi*. Sau nu sîntem toți români? Sau nu avem toți aceeași patrie? Sau nu sîntem toți fii de la aceeași mamă? De ce să zicem tot *noi* și *voi*, și să nu zicem «*noi Românii?*) Nu avem toți aceeași iubire, nu avem aceleași sentimente pentru mama noastră comună? Care este cauza diviziunii, care este mărul de discordie dintre noi? Acest măr de discordie să nu-l ascundem. El este domnia!... Toți sîntem români și nime nu voiește răul țării sale. Nime nu voește ca candidatul său să ajungă la trai pe urme de sînge sau sprijinit de străini. Ar fi o ofensă pentru țară presupunerea, că ea a putut trimite la cameră asemenea oameni». Și continuă în același stil ciceronian în străvechi senat roman: «Este posibil să ne unim *toți* asupra aceluiași candidat? Eu cred că nu. Am zis că fiecare își are credința sa. Dar *a ne uni asupra unui principiu, este posibil?* Da, asupra unui principiu ne putem uni. Mai cu seamă cînd acest principiu este cel mai mare: *principiul naționalității* noastre»

Și argumentarea continuă cu logica inebranlabilă a evenimentelor: «A ne uni asupra principiului este a ne uni asupra persoanei ce reprezintă acest principiu, iar persoana este *Alexandru Ioan Cuza*, domnul Moldovei!»

Rostirea răspicată a acestui nume, ca o concluzie la un raționament al vieții și al istoriei, a umplut sala pe care o zugrăvea Th. Aman în tabloul amintit de efluviile surprizei și ale uimirii care, îndată se preschimbară în entuziasm, în fierbinte și firesc entuziasm patriotic, «Să ne unim ca frați asupra acestui nume, încheia, concluziv Vasile Boerescu și posteritatea ne va binecuvînta, țara ne va întinde mîinile și conștiința noastră va fi curată și împăcată; că ne-am împlinit cu religiozitate o datorie sfîntă». Contemporanii atestă că efectul acestei vorbiri a fost covîrșitor. Mulți lăcrămau de bucurie. Mulți, îngrijorați de răspunderea ce le incumbă, se agățau de propunerea unioniștilor ca de singura soluție care-i duce în adevăr spre țărmul izbăvirii. S-a sculat doctorul Asachi, om luminat, cu multe cunoștințe istorice și, abia vorbind de emoție a suplimentat argumentarea lui Boerescu. S-a ridicat prințul Dimitrie Ghica și, cu lacrimi în ochi, s-a destăinuit: «Aceasta a fost ideea mea, fraților, în criticul moment de ieri; cînd poporul și ostirea se afla la distanță atît de mică, încît sînge de frați era aproape să se verse».

Un prinț care destăinuia un mare adevăr istoric: destăinuia mînia poporului împotriva dușmanilor Unirii. Și pe cînd întreaga adunare, cutremurată de emoție și de entuziasm striga: «Prințul Cuza! Jurăm că vom susține pe prințul Cuza!»... unul dintre deputați deschidea o fereastră. Și parcă de afară strigătele se complineau: «Cuza sau moartea». Asemenea lozincă putea ușura, dar putea spori gravitatea momentului. Alegerile au hotărît cum a voit poporul. Pe fereastra deschisă se întrezărește bucuria populară în clipa cînd deputatul a vestit țara că toți cei 64 de deputați munteni au ales domn tot pe Alexandru Ioan Cuza. Aceasta însemna că Milcovul a fost secat printr-o sorbire. Aceasta însemna Unirea. Deschizînd fereastra, alesul națiunii, așa cum e surprins în tabloul lui Aman, descoperea cheia succesului în alegerea din 24 ianuarie 1859: poporul a voit-o, poporul a obținut-o, iar cronicarul-secretar a înregistrat-o pentru istorie. Cei peste șaizeci de demnitari din acest tablou istoric nu făceau decît să argumenteze cu pregătirea lor politică și culturală, cu talentul lor oratoric și cu logica lor culeasă din istorie, un eveniment pe care lumina de dincolo de draperiile vișinii și mulțimea poporului, întrezărită prin fereastra deschisă o impunea, ca pe un imn de biruință:

«Hai să dăm mînă cu mînă
Cei cu inima română»...

1969
noua linie a încălțămintei

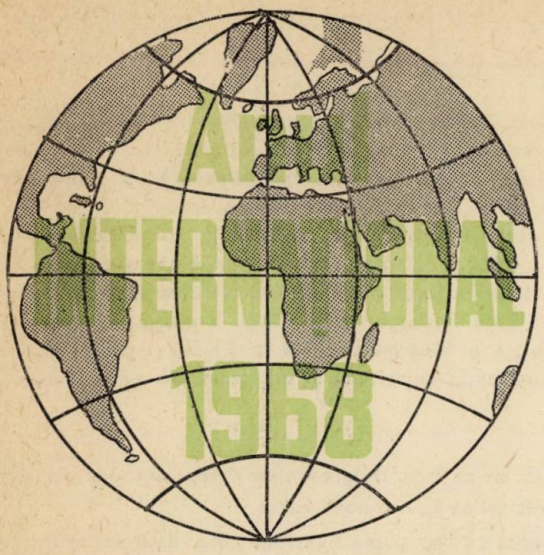

PENTRU RECOLTELE DE MÎINE ALE PĂCII ȘI PROGRESULUI

de NICOLAIE LUPU

Dacă asemenea uneia din cursele olimpice ce au smuls strigăte de admirație spectatorilor aflați în tribunele marii competiții sportive din Mexic, ar putea fi reprezentată, pe o peliculă trucată, goana neîncetată a reporterilor ziarelor, agențiilor de presă și radiotelevizIunii după evenimentele anului, pentru a le înfățișa opiniei publice, sînt convins că am asista la cea mai fantastică încercare de viteză pe care a cunoscut-o istoria. Rapida succesiune a evenimentelor și a consecințelor lor internaționale este fără doar și poate una din caracteristicile anului internațional 1968, confirmînd o binecunoscută teză că pe măsură ce avansăm în desfășurarea anilor, însuși ritmul istoriei cunoaște schimbări în sensul accelerării.

Poate că este vorba numai de o iluzie a contemporanilor, că de fapt din totdeauna evenimentele s-au succedat cu rapiditate și acum asistăm doar la înțelegerea acestor coordonate grație dezvoltării uluitoare a mijloacelor de comunicație moderne, care ne dau posibilitatea să asistăm simultan și amplu la cele petrecute în cele mai îndepărtate colțuri ale globului.

Dar lumea nu e alcătuită numai din reporteri. În ansamblul lor toate elementele care concură la nașterea, desfășurarea sau estomparea evenimentelor unui an își găsesc loc de reflectare și privire spre orizonturile încă neexplorate, în conștiința omenirii care nu se mulțumește să înregistreze cu pasivitate cele ce se petrec și caută, aruncînd o privire înapoi, să-și verifice concluziile. Se poate spune cu certitudine că evenimentele anului 1968 au confirmat încă o dată concluzia căreia Declarația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România cu privire la principiile de bază ale politicii externe a României i-a dat o formulare corespunzătoare, că „aspirația majoră a popoarelor în epoca contemporană, aspirație care se afirmă cu forță de nestăvilit pe arena mondială, este cucerirea dreptului de a-și hotărî singure soarta, conform voinței și intereselor lor, fără amestec din afară, cucerirea și apărarea independenței naționale, consolidarea suveranității fiecărei națiuni. Acest ideal străbate ca un fir roșu lupta tuturor forțelor revoluționare a maselor largi populare de pretutindeni, este un deziderat ce cîștigă tot mai mulți aderenți pe toate continentele, mobilizează și însuflețește cercurile cele mai largi ale opiniei publice mondiale". În sprijinul acestei aprecieri ar putea fi oferite puzderie de exemple din miile de telegrame de presă ce s-au încrucișat în eter și în cablurile transcontinentale. Aleg însă o experiență personală.

M-am aflat într-o duminică de sfîrșit de septembrie în multiseculara cetate universitară suedeză de la Uppsala. Am urcat treptele universității în dorința de a-i vizita faimoasa aulă cînd

m-am trezit în mijlocul unei activități febrile cu totul inexplicabilă într-o zi de repaos și care propriu-zis nu avea nimic comun cu programul cursurilor. În holul principal se vindeau bilete de intrare, în aulă se vindeau broșuri, iar grupuri, grupuri discutau intens. O conversație în engleză mi-a atras atenția și m-am apropiat de un cerc de studenți care puneau cu aprindere întrebări unui om mai în vîrstă vorbind cu un pronunțat accent american. Nu mică mi-a fost surprinderea să constat că cel în cauză nu era altul decît cunoscutul ziarist american Harrison Salisbury, de la „New-York Times", a cărui carte scrisă după întoarcerea din R.D. Vietnam, preconizînd o soluționare pașnică a conflictului, a produs multă vîlvă în S.U.A. și peste hotare. Subiectul discuției: Vietnamul, intervenția americană și mijloacele de a-i pune capăt. Recunoscîndu-mă, m-a întrebat:

— Ce cauți aici?

— Am venit numai să vizitez, nu să scriu despre universitatea din Uppsala, dar n-am impresia că dumneata ai venit aci să scrii o nouă carte.

— Nu, de fapt particip la ceea ce s-ar putea numi un curs. Este vorba de un „Teach-in" dedicat S.U.A.

Într-adevăr, programul cuprindea expuneri ale unor personalități suedeze și internaționale despre problemele politice interne și externe ale S.U.A., printre care și profesorul Gunnar Myrdal. Expunerea pe care Salisbury urma să o facă peste o oră avea tema: „Statele Unite și Asia", evident cu accentul principal pe problema vietnameză. La capătul celor nouă expuneri programate pentru două zile, urma să aibă loc o dezbatere generală cu participarea studenților cu tema: „U.S.A. — Quo Vadis?", „U.S.A. — încotro?". Din însuși felul cum a fost formulată tema dezbaterii generale — și acest lucru a fost confirmat de relatările publicate a doua zi de ziarele suedeze — organizatorii și participanții „Teach-in"-ului erau profund revoltați de folosirea forței pentru intervenția politică și economică în afacerile interne ale altor popoare și găseau soluția într-un efort conștient de mobilizare a energiilor umane pentru a se pune capăt acestor încălcări. De altfel, cîteva zile mai tîrziu, la Stockholm am putut asista, în centrul comercial, la o mare manifestație a tineretului împotriva folosirii forței, pentru respectarea normelor convietuirii pașnice.

În Suedia și în alte țări am avut nenumărate discuții cu personalități politice, ziariști, muncitori, studenți, oameni de diferite categorii, care totdeauna nu întîrziau să sublinieze aprecierea lor călduroasă despre contribuția țării noastre la instaurarea, în relațiile dintre state, a unui climat de colaborare și respect reciproc, contribuția României socialiste la cauza păcii și progresului. Am putut simți în nenumărate feluri, atît la prietenii din țările socialiste, cît și la prietenii din alte țări, respectul și aprobarea pentru activitatea țării noastre. „Știm — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită cu prilejul sărbătorii recoltei — că datorită politicii sale de pace, politicii sale de prietenie și colaborare, datorită faptului că la baza relațiilor cu toate statele, noi am pus și punem principiile de neclintit ale egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, România a cîștigat mulți prieteni pe toate continentele lumii. Noi mulțumim tuturor prietenilor atît din țările socialiste cît și din celelalte țări pentru prețuirea ce ne-o arată, și-i asigurăm că România va milita și în continuare cu toată energia, pentru dezvoltarea prieteniei între popoare, pentru crearea unui climat de pace, de securitate, de egalitate deplină în drepturi în viața internațională."

Nenumărate fapte stau mărturie că și în acest an România a acționat cu hotărîre pentru dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste pe baza principiilor internaționalismului socialist, a comunității orînduirii sociale, a ideologiei comune marxist-leniniste. Partidul și guvernul nostru au depus eforturi neobosite pentru depășirea greutăților și contradicțiilor ivite între țările socialiste, între partidele comuniste și muncitorești, pentru întărirea unității țărilor socialiste și a partidelor comuniste frățești. Acționînd pentru dezvoltarea colaborării cu țările socialiste vecine, țara noastră s-a preocupat și se preocupă totodată de intensificarea colaborării cu toate țările socialiste din Europa, Asia și America Latină, văzînd în această colaborare o necesitate vitală pentru cauza socialismului.

În lume există însă un număr mare de state cu orînduire socială diferită. Alături de alte state socialiste, noi am arătat și în acest an că progresul general al omenirii, interesele păcii cer îmbunătățirea continuă și dezvoltarea relațiilor de colaborare între state cu sisteme sociale diferite. România, în organizațiile internaționale, în activitatea sa diplomatică, a sprijinit și inițiat acțiunile concrete pentru crearea climatului necesar securității europene, pentru dezvoltarea schimburilor economice și culturale, pentru înlăturarea surselor de suspiciune în relațiile între state. Reprezentanții noștri la O.N.U. și în Comitetul celor 18 state au arătat că trebuie militat cu hotărîre pentru a se ajunge la dezarmarea generală și în primul rînd pentru a se înfăptui în cel mai scurt timp eliminarea armelor atomice care constituie un pericol pentru însăși existența omenirii. Participînd activ la întreaga activitate a Organizației Națiunilor Unite îndreptată spre destindere, spre asigurarea păcii și securității în lume, guvernul României a acordat o deosebită atenție înfăptuirii principiilor înscrise în Carta acestei organizații.

La începutul anului 1968, o revistă belgiană și-a propus să exploreze necunoscutele anului 1968. „Idealul — scria revista explicîndu-și încercarea — ar fi să reușești a asista la un fel de repetiție generală a anului 1968, pentru a-i analiza apoi mai bine tendințele în procesul înfăptuirii. Se pare însă că chiar dacă am reuni la un loc toate ghicitoarele din lume, tot nu ar reuși o asemenea operație. În loc să ne dedicăm jocului inutil al prezicerilor, revista noastră s-a adresat unui specialist cu cererea de a alcătui portretele astrologice ale personalităților care hotărăsc destinele lumii, întrucît ceea ce se va întîmpla în 1968 nu se va petrece fără ei. Și vom analiza apoi perspectivele în funcție de aceste portrete!..." Rezultatul? De pildă, pe baza analizei astrologice făcută președintelui S.U.A., Lyndon Johnson, născut în zodia fecioarei, revista trage concluzia „sigură că el va reuși să-și impună candidatura la convenția democrată și să bată apoi pe orice candidat republican". Or, evoluția scenei electorale americane arată cît de inutil este un asemenea exercițiu astrologic. Ca să nu mai vorbim de concluzia privind fostul premier belgian Vanden Boeynants, demisionat în februarie, căruia i se prezicea că „dificultățile pot să se accentueze, începînd din luna aprilie". De fapt nimic nu poate înlocui analiza științifică, profundă a evoluției marilor tendințe ale istoriei, evitîndu-se încercarea trivială de a căuta să se prezică detalii. Și anul 1968, în ciuda evoluției sale frămîntate, adesea contradictorie, demonstrează că în prezent ca și în viitor nimic nu poate împiedica mersul înainte al omenirii — doar cel mult întîrzia — spre ceea ce secretarul general al C.C. al P.C.R. o numea atît de sugestiv „ziua de mîine a unei recolte generale, îmbelșugate — recolta progresului și păcii în lume".

IMAGINI DIN EVENIMENTELE ANULUI

Anul 1968 a marcat o importantă sporire a participării Republicii Socialiste România la viața economică internațională. Militînd neabătut pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării cu toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza respectării stricte a suveranității și independenței naționale, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc, țara noastră întreține în prezent relații economice cu mai mult de 100 de state, participînd activ la schimburile de bunuri materiale și la cooperarea între națiuni. Unul din aspectele acestei participări l-a constituit prezența ei la numeroase tîrguri și expoziții economice internaționale și naționale. Leipzig, Brno, Viena, Lausanne, Paris, Bruxelles, Londra, München, Varșovia, Stockholm, Plovdiv, Zagreb, Izmir, Milano, Salonic, Alger, Cairo — iată doar cîteva din marile orașe organizatoare tradiționale de tîrguri pe diverse profile și care au fost în anul ce s-a scurs gazdele pavilioanelor și standurilor românești, în cadrul cărora au fost prezentate realizările obținute de țara noastră în cele mai diverse domenii de activitate. Calitatea, bunul gust și originalitatea prezentării au fost pretutindeni cartea de vizită a exponatelor care purtau marca „Fabricat în România".

Vizitatori la standurile românești din cadrul Tîrgului Internațional de bunuri de consum de la Frankfurt pe Main (R.F. a Germaniei).

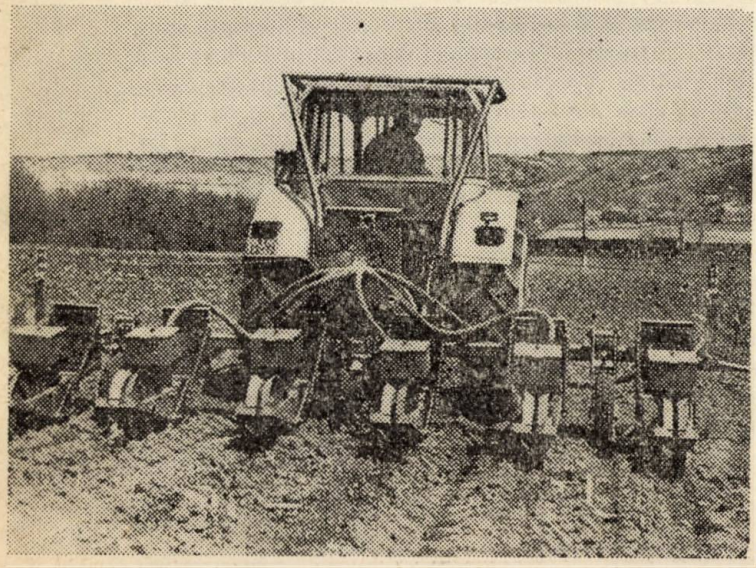

O combină de însămînțat porumb de mare productivitate, realizată la „Semănătoarea", folosită pe una din tarlalele cooperativei Pouzdrany, din districtul Breclav-Moravia de sud (R.S. Cehoslovacă).

IMAGINI DIN EVENIMENTELE ANULUI

Nu mai puțin remarcată a fost în anul ce s-a scurs participarea României la viața culturală internațională — laborioasa activitate a oamenilor de știință, artă și cultură români în diverse foruri de specialitate, numeroasele turnee ale unor grupuri și ansambluri artistice românești peste hotare, organizarea de expoziții de artă într-o serie de țări etc.

În fotografia de alături: aspect din timpul Festivalului filmului românesc organizat în vara anului ce a trecut la cinematograful „Hudojestvenîi" din Moscova.

Mișcarea revendicativă a oamenilor muncii din țările capitaliste a cunoscut în cursul anului 1968 un puternic avînt, la ea participînd zeci de milioane de oameni, care luptă pentru condiții mai bune de muncă și viață, pentru drepturi și libertăți democratice.

În Franța, în primăvara trecută a avut loc una din cele mai mari greve generale din istoria acestei țări, care a durat mai bine de o lună de zile și la care au participat nu mai puțin de 10 000 000 de oameni. Greva, care a paralizat aproape în întregime activitatea economică a țării, a fost însoțită de numeroase demonstrații de stradă ale oamenilor muncii și de una dintre cele mai puternice mișcări studențești, culminată cu un întreg șir de ciocniri între studenți și forțele polițienești.

Iată o imagine de la una din marile manifestații studențești din Cartierul Latin al Parisului.

IMAGINI DIN EVENIMENTELE ANULUI

Participanți la un miting al populației din Okinawa, desfășurat în portul Naha, sub lozincile: retrocedarea insulei către Japonia și lichidarea bazelor militare ale S.U.A. de pe pământul Japoniei.

Mii și mii de pasageri, așteptînd în zadar în gara Ikeburuko din Tokio sosirea sau plecarea trenurilor în cursul unei mari greve a feroviarilor japonezi, desfășurată în cadrul campaniei de primăvară a oamenilor muncii și care a paralizat în mare parte transportul pe calea ferată.

În Japonia, la acțiunile desfășurate în cadrul tradiționalelor ofensive de primăvară și de toamnă ale oamenilor muncii au luat parte în anul care a trecut circa 14 000 000 de oameni ai muncii din peste 600 de orașe japoneze. În această țară, lupta pentru revendicări economice se împletește strîns cu acțiunile de masă împotriva tratatului militar americano-japonez, a existenței bazelor militare ale S.U.A. pe teritoriul Japoniei și a pătrunderii navelor atomice americane în apele teritoriale și în porturile japoneze. Imaginile de mai sus redau două aspecte ale luptei oamenilor muncii și a populației japoneze.

În R.F. a Germaniei, principalele acțiuni revendicative s-au împletit cu lupta împotriva legislației excepționale, adoptată de către Bundestag în cea de-a treia citire. În cadrul a zeci și zeci de greve și demonstrații care s-au desfășurat în tot cursul anului trecut, în majoritatea orașelor vest-germane sutele de mii de participanți — muncitori, țărani, intelectuali, studenți — și-au manifestat opoziția hotărîtă împotriva acestei legislații antidemocratice, așa cum se poate vedea și în fotografia alăturată, făcută în cursul unei manifestații ce a avut loc în orașul Recklinghausen.

IMAGINI DIN EVENIMENTELE ANULUI

Importante acțiuni revendicative muncitorești, țărănești și studențești s-au desfășurat, de asemenea, în cursul anului 1968, în **Anglia, Spania, Italia, Belgia, Olanda, Elveția, Austria, S.U.A.** și în alte țări. Iată un aspect de la o mare grevă a muncitorilor constructori desfășurată în orașul olandez Haga.

Lupta pentru libertate și independență a poporului sud-vietnamez a înregistrat în anul 1968 o adevărată cotitură, forțele patriotice repurtînd victorii de prestigiu în acțiunile ofensive declanșate succesiv împotriva trupelor americane și a regimului marionetă de la Saigon. În fotografia alăturată — o unitate a F.N.E. care acționează în regiunea orașului Quang Tri, situat la nord de capitala sud-vietnameză, îndreptîndu-se spre locul stabilit pentru organizarea unei noi ambuscade.

O amploare deosebită au căpătat, de asemenea, în cursul anului ce a trecut, acțiunile de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam și de solidaritate cu cauza dreaptă a poporului vietnamez — acțiuni care îmbracă cele mai diverse forme, începînd cu mitinguri și demonstrații de masă și continuînd cu strîngerea de semnături pe petiții și de ajutoare, luări de poziții oficiale, organizarea de conferințe internaționale.

IMAGINI DIN EVENIMENTELE ANULUI

Iată mai sus un aspect din cursul unei impunătoare demonstrații de solidaritate cu poporul vietnamez pe străzile Parisului (fotografia din stînga) și altul de la o manifestație a mamelor londoneze cerînd încetarea agresiunii în Vietnam (în fotografia din dreapta). Principala lozincă purtată de demonstrante: „Jos mîinile de pe Vietnam!".

Succese importante a înscris pe răbojul anului ce a trecut mișcarea de eliberare națională, sub ale cărei puternice lovituri sînt sfărîmate ultimele vestigii ale anacronicelor orînduieli coloniale.

De pe uriașul panou înfățișînd harta politică a Africii, expus la sediul Organizației Unității Africane din Addis-Abeba — „Africa House" — au dispărut astfel, în cursul anului 1968, încă trei din petele negre care mai întunecă pe alocuri albul diafan ce reprezintă țările eliberate ale continentului: insulele Mauritius și Swazilandul (ultimele colonii britanice de pe pămîntul african, cu excepția Rhodesiei), precum și Guineea Ecuatorială (fostă colonie spaniolă) și-au dobîndit independența de stat. **Fotografia** redă aspecte de la pitorestile festivități ce au avut loc cu prilejul proclamării independenței Swazilandului.

IMAGINI DIN EVENIMENTELE ANULUI

O deosebită amploare a luat lupta armată de eliberare națională a popoarelor din coloniile portugheze din Africa - Angola, Mozambic și Guineea (Bissau). Succesele revelatoare repurtate de forțele patriotice din aceste țări au făcut ca în anul care a trecut ele să ajungă în faza decisivă a bătăliei pentru cucerirea independenței naționale. Astfel, în Angola, forțele conduse de Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei au eliberat peste o treime din teritoriul țării și desfășoară operațiuni militare împotriva trupelor administrației coloniale pe patru fronturi; în Mozambic, perimetrul eliberat se lărgește continuu, forțele conduse de Frontul de Eliberare a Mozambicului controlînd în prezent mai bine de o cincime din teritoriul acestei țări; în Guineea „portugheză", ceasul descătușării totale de sub jugul colonialismului este și mai aproape, patrioții conduși de Partidul African al Independenței Guineei și Insulelor Capului Verde fiind pe deplin stăpîni pe mai mult de jumătate din teritoriul țării și deținînd în întregime inițiativa în operațiunile militare împotriva trupelor coloniale. **În fotografie**: Aspect de la o oră de pregătire politico-ideologică într-o tabără militară a forțelor patriotice din Angola.

Violența — acest apanaj sumbru al vieții americane — a făcut în anul ce s-a scurs noi victime în rîndul unor oameni politici cu vederi liberale, din Statele Unite. După ce, la 5 aprilie 1968, rafale de arme automate au curmat la Memphis viața ilustrului lider al populației de culoare, pastorul Martin Luther King, la numai două luni, o nouă crimă oribilă a zguduit opinia publică din lumea întreagă: senatorul Robert F. Kennedy — fratele defunctului președinte John F. Kennedy, răpus de gloanțele ucigașe de la Dallas — a căzut victimă unui nou asasinat mișelesc, în timp ce își serba la Los Angeles victoria în preliminariile din California pentru învestitura la candidatura în alegerile prezidențiale din S.U.A. **În fotografie**: O imagine luată imediat după atentat.

IMAGINI DIN EVENIMENTELE ANULUI

După prima grefă de inimă reușită în decembrie 1967 la spitalul „Groote Schur" din Capetown de către cunoscutul chirurg sud-african Christian Barnard, în cursul anului 1968 numărul transplantărilor efectuate în lume se apropie de 80, numai peste 30 de pacienți supraviețuind însă operațiilor la care au fost supuși.

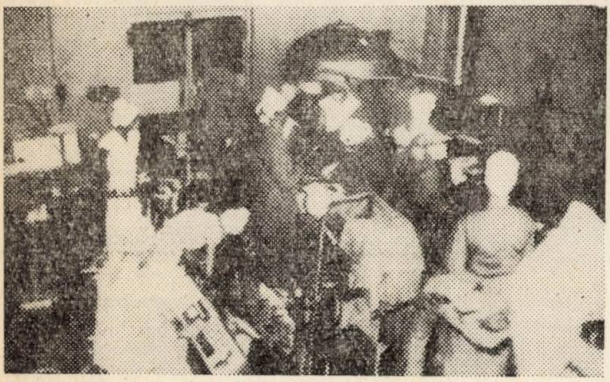

Amploarea ce au luat-o grefele de organe umane — de inimă, rinichi, ficat și chiar de nervi — în numeroase țări ale lumii, între care: Anglia, Franța, Statele Unite, Canada, Brazilia, Japonia etc., a făcut necesară ținerea unor simpozioane, conferințe, congrese, cum au fost cele de la Capetown, New-York, Atena, Tokio, Ciudad de Mexico, în cadrul cărora specialiști în chirurgie cardiacă au abordat diferitele probleme pe care le ridică operațiile de transplantare. Iată o imagine din sala de operații a Spitalului din Capetown.

O intensă activitate a desfășurat în anul 1968 Comitetul celor 18 state pentru dezarmare, care a adus o contribuție substanțială la încheierea Tratatului de neproliferare a armelor nucleare. Alături de alte state, Republica Socialistă România a contribuit în mod constructiv la elaborarea unui tratat de neproliferare a armelor nucleare just și eficace, care să corespundă într-o măsură cît mai mare aspirațiilor de pace și securitate ale popoarelor. Ca urmare a eforturilor stăruitoare depuse de delegațiile mai multor țări, printre care și cea a României, în tratatul încheiat au fost incluse o serie de clauze consfințind legătura dintre acesta și alte măsuri de dezarmare care se cer a fi efectuate și care trebuie să aibă drept rezultat final eliberarea omenirii de spectrul pericolului nuclear. Fotografia înfățișează un aspect din sala de ședințe a Comitetului celor 18 state pentru dezarmare, aflată în incinta Palatului Națiunilor din Geneva.

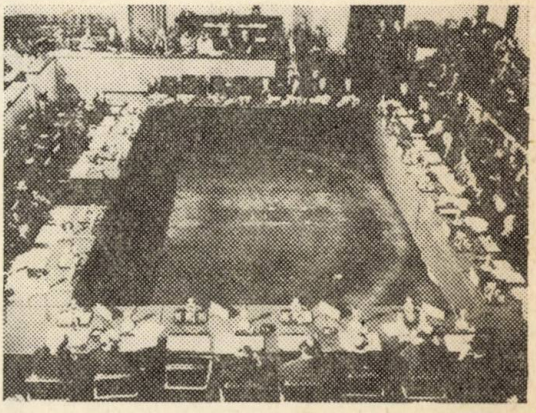

IMAGINI DIN EVENIMENTELE ANULUI

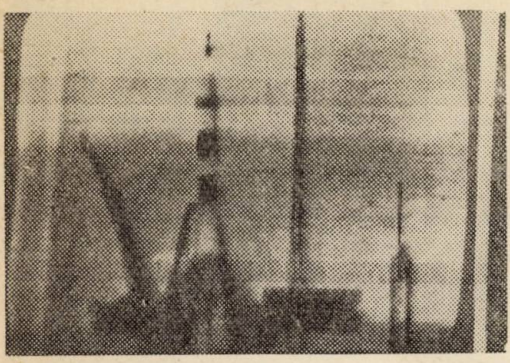

— Momentul lansării navei cosmice sovietice „Soiuz-3"

Anul 1968 a înregistrat noi și importante izbînzi în cucerirea de către om a spațiului cosmic. Astfel, pentru prima oară în lume, un aparat cosmic — Stația cosmică automată sovietică „Zond-5" — s-a reîntors pe Pămînt cu cea de a doua viteză cosmică (aproape 11 000 metri pe secundă), după ce a înconjurat Luna. Cercetările efectuate cu prilejul zborului stației „Zond-5" în jurul Lunii, înapoierea ei, cu a doua viteză cosmică, amerizarea lină, precum și fotografiile aduse pe Pămînt, reprezentînd planeta noastră, constituie realizări tehnice de cea mai mare importanță pentru noi cercetări în spațiul interplanetar.

O importantă etapă pe această cale a constituit-o și zborul orbital al navei spațiale americane „Apollo-7" cu un echipaj de trei cosmonauți la bord — Walter Schirra, Donn Eisele și Walter Cunnigham. Acest al doilea zbor orbital cu un echipaj de trei cosmonauți din istoria astronauticii a durat 11 zile, timp în care au fost efectuate 163 de rotații în jurul Pămîntului, parcurgîndu-se prin Cosmos distanța de 7,3 milioane kilometri. Cu prilejul acestui zbor, cosmonauții au efectuat manevre de schimbare a orbitei, realizînd întîlniri în spațiu cu cea de a treia treaptă a rachetei purtătoare, au pus în funcțiune motorul principal al navei, care în zborurile spre Lună va fi folosit pentru corectarea traiectoriei în jurul satelitului natural al Pămîntului și au realizat șapte transmisiuni de televiziune „în direct".

O a treia mare realizare a anului ce s-a scurs, în acest domeniu al științei, a constituit-o zborul orbital al navei cosmice sovietice „Soiuz-3", pilotată de cosmonautul Gheorghi Timofeevici Beregovoi, care a avut la rîndul ei de îndeplinit un bogat program. Între altele, ea a efectuat o dublă apropiere de nava cosmică „Soiuz-2", lansată cu o zi înainte, a făcut un mare umăr de observații și cercetări științifice asupra stelelor, Pămîntului și diferitelor planete, a fotografiat învelișul de nori și zăpadă, orizontul terestru, ziua și la apusul Soarelui. De asemenea, în cursul zborului au fost efectuate orientarea navei spre Soare, cercetări psiho-fiziologice asupra capacităților aparatului vizual în condițiile zborului cosmic, emisiuni de televiziune, precum și trecerea pilotului din cabina sa în compartimentul alăturat, destinat îndeplinirii cercetărilor științifice și odihnei cosmonautului.

A urmat, la scurt timp, lansarea reușită a stației automate „Zond-6", plasată pe traiectoria de zbor de pe o orbită intermediară de satelit artificial al Pămîntului. Zborul de șapte zile al stației „Zond-6" pe itinerarul cosmic Pămînt-Lună-Pămînt a permis efectuarea unor cercetări științifice în spațiul perilunar, precum și în cercetarea modului de funcționare și perfecționare a sistemului de bord și a agregatelor stației. În cadrul acestei experiențe, s-a verificat pentru prima oară o altă metodă, mai complexă și de perspectivă, a înapoierii aparatelor cosmice de pe traiectoriile interplanetare — metoda aterizării dirijate — folosindu-se forța ascensională aerodinamică a aparatului care coboară.

Șirul victoriilor omului în laborioasa activitate de cucerire a spațiului interastral a fost încheiat în anul care s-a scurs prin lansarea celei mai mari stații cosmice automate de pînă acum, „Proton-4", avînd o greutate de aproximativ 17 tone (fără ultima treaptă a rachetei purtătoare) și destinată continuării cercetărilor începute de primele trei stații cosmice științifice din seria „Proton" în domeniul naturii razelor cosmice cu energii înalte și superînalte și a interdependenței lor cu nucleele atomice.

— Recuperarea echipajului navei cosmice americane „Apollo-7", imediat după amerizarea ei.

Viorica Viscopoleanu

Lia Manoliu

Ionel Drîmbă

POSTSCRIPTUM OLIMPIC

ION BALAŞ
Vicepreşedinte al Comitetului Olimpic Român

Ivan Patzaichin

Serghei Covaliov

Ciudad de Mexico, octombrie 1968. O explozie de lumini, de culori, de raze, de nădejdi, de vise, sub semnul lui Citius, Altius, Fortius.

O beţie a tinereţii, a optimismului şi a energiei clocotitoare, dominate pretutindeni de cuvintele „Todos e posibile en la paz". Noaptea oraşul este scăldat într-o mare de lumini galbene, roşii şi verzi. Ciudad de Mexico trăieşte şi pulsează ca niciodată. Este mai policrom şi mai viu ca însăşi bogata sa natură...

Totul a fost dimensionat, sistematizat, aşezat la locul său şi apoi prezentat opiniei publice sub forme, dioptrii şi unghiuri diferite. Zilele au trecut. De atunci s-a vorbit, în fel şi chip despre sensuri, despre valenţe, despre eroi, despre tragedii, despre comedii, despre fapte inedite şi mai puţin inedite.

Acum, la această oră, noutăţile au fost epuizate, concluziile au fost trase. Interesul pentru eroii de ieri a început să pălească. Viaţa noastră trepidantă, dinamică, nu ne lasă să privim prea mult în urmă.

Dar, Coubertin şi continuatorii contemporani ai Olimpiadelor nu au conceput Jocurile ca o manifestare izolată, ce străluceşte în toată splendoarea sa o dată la 4 ani. Jocurile Olimpice reprezintă materializarea unei idei eterne, un simbol al tineretului, înfrăţit pe stadioane într-o gigantică întrecere loială, prietenească, ce uneşte tot ceea ce sportul mondial are mai bun, mai valoros, mai curat şi mai frumos.

Ce am văzut la Olimpiadă? Desfac la întîmplare caietul meu de

Mihaela Peneş

Ileana Silai

Marcel Roşca

Ion Baciu

notiţe şi desprind un fapt aparent banal: sărbătorirea antrenorului Ion Popa, care a împlinit 50 de ani deasupra Atlanticului în avionul TAROM, care ne-a purtat spre ţară mai bine de 20 de ore. Aceasta mă îndeamnă la o mică retrospectivă. Îl revăd tînăr şi inimos, cu 16 ani în urmă, la Jocurile Olimpice de la Helsinki. Anii trec, urmează apoi Melbourne (momentul consacrării sale definitive), Roma, Tokio şi în sfîrşit Mexic. Omul acesta întruchipează, cît nu se poate mai frumos, o activitate îndelungată de ani şi ani, care i-au nins arginţi în păr, al cărui suflet şi pasiune au fost dedicate în întregime sportului românesc. Gîndind acum la Popa, gîndesc la numeroşi alţii, care ca şi el au crescut şi s-au maturizat o dată cu mişcarea noastră sportivă.

Anton Calenic

Altă filă: **sîmbătă 12 octombrie.**

În Satul Olimpic, dis-de-dimineaţă, freamăt sărbătoresc. Pretutindeni domneşte o imensă bucurie care te cucereşte, te face să fii ireal de uşor, parcă ai zbura. Cu multe ore înaintea deschiderii Olimpiadei uriaşa tipsie a stadionului din agitatul şi modernul „Ciudad Universitaria", este plină. Vînzătorii de pepsi şi îngheţată fac o veritabilă acrobaţie, pentru a se strecura prin imensa masă multicoloră. O uriaşă şi perfectă regie asigură festivităţii de deschidere o precizie de metronom. Totul este cronometrat: defilarea, cuvîntările, intrarea torţei, înălţarea steagului. Îmi aduc aminte de numeroasele defecţiuni organizatorice, constatate cu doi ani mai înainte, şi remarc, spre lauda organizatorilor, progresele făcute.

Dimitrie Ivanov

De altfel, este locul să subliniem că statul mexican a făcut eforturi materiale importante şi poate nu tocmai atît de uşoare pentru o economie care este în curs de dezvoltare.

Miliarde de pesos au fost investite în construcţiile sportive, în utilarea acestora cu tot ceea ce au creat mai perfecţionat pînă la ora actuală ştiinţa şi tehnica. Însuşi oraşul, pe care-l revăd pentru a doua oară,

Haralambie Ivanov

Turcaş Mihai

Ion Monea

Ecaterina Ienciu

Ileana Drîmbă

Olga Szabo

Ana Ene

și-a schimbat fizionomia. S-au creat artere, poduri și nivele noi. Pavoazarea multicoloră, bogată și originală, te duc cu gîndul spre un imens carnaval de poveste... un decor de basm exotic.

Numai camioanele încărcate cu soldați înarmați, care patrulează noaptea, te fac să te gîndești că pacea olimpică este provizorie. Deocamdată studențimea stă retrasă undeva într-un camping... O singură noapte, înroșită cu sîngele a 30 de morți, a turburat seninul cer olimpic. Undeva, într-un cartier al imensei capitale aztece, au răpăit sinistru armele, apoi liniștea s-a așternut pe caldarîmul stropit cu sînge tînăr.

13 octombrie. A început marea întrecere...

Majoritatea delegațiilor venite cu 3—4 săptămîni înaintea deschiderii Jocurilor Olimpice și-au încheiat pregătirile. Antrenorii și-au închis caietele cu misterioase semne cabalistice. Medicii au pus punct concluziilor cu privire la adaptarea la altitudine și la fusul orar. Mîine începem... Ce va fi?

Maria Vicol

Atletismul a debutat mai mult decît strălucit, și a dat o doză considerabilă de optimism întregii delegații. Bravo pentru modesta și conștiincioasa Viorica. Bravo Lia pentru strălucitul exemplu de perseverență dovedit cu extraordinar succes la a V-a participare olimpică! O strălucită și meritată încununare a unei exemplare cariere sportive. La mulți ani și... la mai multe olimpiade! Bravo Peneș, care-ai renăscut ca pasărea Phönix. Aerul olimpic îți prieste, ți-a dat puteri de Hercule, ca și cu 4 ani în urmă la Tokio... Bravo Silai, care în maratonul femeilor nu te-ai lăsat intimidată nici de altitudine, nici de o companie deosebit de valoroasă.

Viorica Dumitru

4 femei (cinste lor) au cucerit 4 medalii și 24 de puncte, mai multe decît Polonia, Franța și Italia, țări unde atleții se numără cu zecile de mii, iar micro-stadioanele atletice pe lîngă licee sînt un lucru obișnuit.

Fie ca acest succes să aducă un suflu nou prin unele centre atletice amorțite într-un dolce farniente prelungit.

Nicolae Martinescu

Simion Popescu

Calistrat Cuțov

Apreciind rezultatele obținute de reprezentanții români la Olimpiadă, conducerea partidului și statului nostru a acordat ordine și medalii ale Republicii Socialiste România unor sportivi. Distincțiile au fost înmînate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Adresîndu-se, cu acest prilej, celor decorați, președintele Consiliului de Stat i-a felicitat în numele conducerii de partid și de stat pentru rezultatele obținute în marea întrecere sportivă. **„Sîntem mulțumiți de rezultatele obținute, de faptul că sportivii români au cucerit 15 medalii la Olimpiada din Mexic. În același timp considerăm că acest succes trebuie să însemne pentru toți sportivii, pentru conducerea mișcării sportive din țara noastră noi obligații pentru continua ridicare a măiestriei sportive"**, arăta cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu. *În fotografie:* Aspect de la festivitatea înmînării distincțiilor.

Box. În sfîrșit, după 12 ani scurși de la strălucitul succes al boxului românesc obținut în țara cangurilor, cucerim un argint și un bronz prin veteranul Monea și debutantul Cuțov. Nu-i prea mult, dar este îmbucurător. Oricum continuă ascensiunea începută încă anul trecut la „europenele" de la Roma...

Postscriptumul meu mă face să cuget cu melancolie la epoca boxului de salon, a scrimei pugilistice. Ciudad de Mexico a constituit o lecție aspră pentru mulți boxeri europeni și în anumite privințe și pentru noi. Primează tot mai mult boxul în forță. O continuă bătaie de la primul pînă la ultimul gong.

Poate ne vom îndrepta și noi privirile în viitor spre niște flăcăi mai zdraveni, mai aspri, care să îmbine tehnica cu forța și subtilitățile tactice cu spiritul ofensiv...

Oricum, prezența boxului românesc în primele locuri ale clasamentului pe națiuni în acest domeniu reprezintă o diplomă de merit. La mai mare și la mai multe!

Caiac-canoe. Flotila noastră și încercatul ei amiral Vernescu au pornit vijelios. Serie după serie. Semifinală după semifinală, zveltele noastre ambarcațiuni se situau în frunte. Vocea crainicului și tablourile electronice OMEGA nu pridideau să vestească isprăvile băieților noștri. Intervalul de 3 zile dintre serii și finală l-am trăit cu inimile pline de amețitoare speranțe. Se prevestea o finală de zile mari. Și așa a fost, dar din păcate bucuria nu ne-a fost deplină. Două speranțe mari cît cunoscutele piramide, care s-au năruit în cîteva minute... Dublul Vernescu-Sciotnic și debutantul Patzaichin, au capotat după ce bună bucată din cursă au condus cu autoritate. Două medalii aproape sigure s-au volatilizat.

Păcat și de Bebe Vernescu, care după o carieră strălucită soldată cu numeroase titluri de campion mondial și european — nu poate să-și așeze printre trofeele sale și mult rîvnita ramură

de măslin adusă învingătorilor tocmai din Olimp... Oricum primul aur după 12 ani. Nu-i de loc de lepădat. Fie ca numărul lor să crească în capitala bavareză după jocurile din 1972.

Canotajul, o eternă speranță. Tokio, Ciudad de Mexico, încercări nereușite. Consolarea din „Mica finală" soldată cu... două locuri 7, nu reprezintă decît o palidă... consolare.

Poate că această lecție repetată, va convinge în sfîrșit și pe acești băieți zdraveni și sănătoși și mai ales pe antrenori, că marile eforturi (care aici se cam drămuiesc) reprezintă un accesoriu obligatoriu al marei performanțe. Altfel vom rămîne buni... pentru Regata Snagov. Și ar fi păcat! Timpul nu-i trecut, să încercăm. Mai mult curaj.

Lupte. Eșecul de la Västeras (locul unde au avut loc C.E.) a folosit. Cele 3 luni au fost bine folosite, un argint, două bronzuri și mai multe locuri IV, V și VI reprezintă un rezultat mai apropiat de posibilitățile noastre și o răsplată a lunilor de muncă asiduă și modestă a acestor băieți de ispravă.

Ce se întîmpla dacă după Västeras în loc de 3 luni am fi avut să zicem 10?

Să învățăm pentru viitor...

Scrimă. Mușchetarii României nu și-au mai putut onora titlul de campioni mondiali pe echipe (Montreal 1967) deși au trecut la un pas de finală pentru locul 1—2. Nu voi uita cît voi trăi acel 8—5 cu echipa U.R.S.S. O singură victorie ar fi fost deajuns. Dar floretele băieților noștri spre finalul acestei întîlniri n-au mai avut vivacitatea și inspirația cu care ne obișnuiseră și zestrea s-a subțiat repede, iar în final am capotat la o distanță de două tușe. Atît de puțin și atît de mult în același timp...

În schimb Drîmbă Ionel, într-o alură de veritabil D' Artagnan, cu o eleganță și dezinvoltură ce au smuls ropote de aplauze, ne-a dat satisfacția celui mai strălucit succes al scrimei românești.

Fetele noastre (grațioase și uneori cam nervoase) au încheiat bilanțul scrimei cucerind medalia de bronz după ce și ele fuseseră la un pas de finala pentru locul I—II. Oricum, scrima românească și-a înscris o prezență onorabilă la Ciudad de Mexico.

Ce ar fi ca în viitor să atacăm cu mai multe arme? Ce părere au sabrerii și spadasinii?

Tir: Trăgătorii noștri au confirmat tradiția inaugurată cu ocazia primei participări olimpice, la Helsinki, cucerind și de această dată o medalie prin simpaticul și spiritualul Roșca. Putem fi mulțumiți? Și da și nu. Da, pentru medalie; nu, pentru efortul făcut și pentru speranțele puse în pușcași, taleriști și alții.

Pe scurt, un bilanț pozitiv, o pagină frumoasă în istoria sportului românesc, o notă bună pentru capacitatea tehnicienilor români. O speranță și un îndemn pentru viitor.

Ce rezultă mai pregnant?

Primo: faptul că Jocurile Olimpice devin incontestabil cea mai mare manifestare a tineretului lumii, o minunată simbioză a idealurilor de prietenie, de pace, a cărei popularitate polarizează atenția întregii omeniri.

Secundo: că dimensiunile, sensurile etice și sociale și chiar implicațiile politice ale Jocurilor Olimpice depășesc cu mult limitele înguste ale unor simple întreceri sportive. Tot mai mari sînt eforturile făcute de foarte multe state pentru a prezenta delegații puternice și bine pregătite.

Terțo: că pe lîngă puterile sportive tradiționale, S.U.A., U.R.S.S., Franța, Australia și altele, tinerele state africane, asiatice, ca urmare a unor noi condiții politice, economice, sociale se afirmă tot mai mult și în sport. Și cert că nu peste multă vreme cununile de măslini vor fi tot mai disputate de un număr tot mai mare de candidați la gloria eternă. Atleții și boxerii de culoare au și dat un sever avertisment la Mexico.

Quatro: că altitudinea a fost învinsă. În ciuda unor funeste prevestiri, numărul recordurilor doborîte la Ciudad de Mexico este sensibil apropiat de numărul celor doborîte la Tokio, valoarea lor (unele de-a dreptul senzaționale) demonstrează cu prisosință acest adevăr.

28 octombrie: — Acapulco, pe aeroport discret și fără zgomot a aterizat pentru prima dată un avion cu insemnele TAROM. Mîine plecăm. Dar pînă mîine, avem Quebrada, cu săriturile de la 40 m în prăpastia înspumată, avem Pacificul, avem bazinul hotelului (cald ca un ceai), avem căldură multă de curge transpirația pe noi șuvoaie (of, de ar trece mai repede...)

Ultimele fotografii. Cu ocean, cu palmieri, cu hoteluri zvelte, cu doamne elegante și desculțe, cu mașini somptuoase, cu reclame ingenioase, cu nu știu cîte altele. Dar cui îi mai arde acum de astea?

Avionul nostru decolează cu siguranță din baia de aburi a însoritului Acapulco.

Ne îndreptăm spre Montreal. Vom zbura zi și noapte 22 de ore pe un petic de Românie pe care se simte încă din primele ore mirosul de sarmale.

Este surpriza TAROM-ului. Le mulțumim.

Revăd în continuare caietele de notițe, sînt multe, amestecate, dar... deocamdată punct!